

# FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:  
 Pe un an . . . . . 8 fl. (8 coroane).  
 Pe o jumătate de an . . . . . 1 fl. 50 cr. (8 coroane).  
 Pentru România 15 lei anual.  
 Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminică

INSERATE  
 se primesc în biroul administrației (strada Poplicii nr. 15.) — Telefon nr. 14.  
 Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr. a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

## Invitare de abonament.

Peste trei săptămâni, adică cu 30 Iunie v. 1898 încetează abonamentul la „Foala Poporului” pe jumătate de an a anului acestuia. Onorații cetitori, cari au plătit abonamentul numai pe o jumătate de an, sînt rugați a ‘și-l reînnoi până la 30 Iunie c. v., ca să nu fim siliți a înceta cu trimiterea foii.

„Foala Poporului” va fi și în viitor, ceea-ce a fost în trecut, *luptătoare pentru câștigarea drepturilor naționale, apărătoare a drepturilor poporului român și o povăduitoare sinceră a țeranului și oamenilor dela sate în afaceri de politică națională, economie, literatură etc.* Ea va eși ca și până acum, *ilustrată și prețul va fi același și adecă:*

Pentru Austro-Ungaria.

Pe un an întreg . . . . . 3 fl. (6 coroane)  
 Pe o jum. de an . . . . . 1 fl. 50 cr. (3 coroane).

Pentru România.

Pe un an întreg . . . . . 15 lei  
 Pe o jumătate de an . . . . . 7 lei 50 ban.

Pe timp mai scurt nu putem primi abonamente, nici dela alt termin, decât dela mijlocul anului (1 Iulie) pe o jumătate de an, sau pe un an. Abonaților de până acum le trimitem deodată cu foaia și *mandate postale (posta utalvány), cu adresa noastră tipărită și cu numărul sub care primesc foaia, scris gata pe cupon, așa că trimiștorul nu are decât să-și scrie numele seu și cifrele la locurile convenite și să pună banii, dimpreună cu mandatul la postă.*

Abonenții noi sînt rugați a-și scrie numele lor și al comunei foarte curat și ceteț, însemnând posta din urmă.

Deschizînd deci nou abonament la „Foala Poporului” rugăm pe toți prietenii și spriginitorii nostri și ai cauzei naționale, să nu ne lipsească de prețiosul lor sprigin și să lătească foaia în cercul cunoștințelor lor. Noi ne vom strădui a le da, ca și în trecut, o foaie bună, folositoare și cu frumoase ilustrațiuni.

Administrațiunea

„Foi Poporului”.

## Congresul Ligei.

Sînt 7 ani, de când s'a întemeiat în România — cu centrul în București — marea însoțire națională numită *Liga pentru unitatea culturală a tuturor Românilor*. Scopul ce urmărește această mare însoțire, se vede din numirea ei: a spriginii pretutindenea cultura românească, a susținerii românismului și prin această unitatea întregului neam românesc.

Liga are secții (despărțiminte) în întreaga România și în orașele mai mari ale Europei, cum e Parisul, Bruxella etc. Trimiși acestor secții țin în fiecare an

câte o mare adunare, numită *congres*, în care se iau hotărîri pentru înaintarea Ligei și pentru ajungerea scopurilor ei.

Acum s'a ținut congresul anual, care a fost al 7-lea, în ziua de Rosalii, în sala Ateneului din București, luându-se hotărîri de mare însemnătate.

### Deschiderea ședinței.

Delegații sau trimiși secțiilor Ligei, s'au întrunit la Ateneu la 9<sup>1/2</sup> ore. Ei au fost în număr de 120 toți unul ca unul, Români verzi, cu minți luminate și cu inimi învîpăiate pentru dragostea neamului.

Ședința o deschide învățatul profesor universitar *M. Vlădescu*, prin o vorbire minunată, primită cu viroasoare aplause, în care între altele arată, că toate manifestările simțimentului național ‘și-au aflat răsunet în și prin Ligă, făcînd din aceasta un focar al culturii naționale și expresia puternică a voinței poporului român.

Ear' mai departe a zis, că nu ambiții deșerte, ci scopuri mărețe își au sălașul în Ligă. Nu recriminări și acușțiuni cari nu folosesc nimic, au să se rostearcă la Ligă, ci hotărîrea *neștrămutată de a lupta energic și fără rezervă pentru interesele naționale.*

După dl Vlădescu a ținut o vorbire dl *Clain*, inginer în Bacău, amintind că în aceeași zi când e întrunit congresul Ligei — se întrunește la gurile Dunărei *Liga pentru înaintarea Dobrogei*, ear' la Hășeg *Societatea pentru fond de teatru român*, ceea-ce dovedește cât de vie și puternică e pretutindenea între Români conștiința națională.

### Raportul secretarului.

Secretarul comitetului central dl *V. Miculescu* cetește un avîntat raport despre mersul și lucrările Ligei, pe 1897—8.

Raportul amintește în prima linie două învingeri ale chestiunii naționale: lupta dela congresul parlamentar din Bruxella, purtată de tinerii *I. Roman*, *V. Curtius* și *G. Moroianu*, cari au nimicit argumentele ungurești ale dlor *Pázmándy* și *Asbóth*, — și prigonirea profesorului *Dr. Weigand* în Ardeal, din partea Ungurilor. După-ces raportul mai arată spriginul ce s'a dat chestiunii naționale în foile din străinătate — amintește, că numărul membrilor Ligei s'a înmulțit în țeară prin întemeierea de secții noue, unele chiar la sate.

După-ces se înșiră alte întîmplări de peste an, decorarea lui *Jeszenszky*, conferențe, proteste, sîrbările dela 3/15 Maiu, vorbirea în delegațiuni a baronului *Vașilco* etc., raportul descrie starea Românilor de sub oblăduirea ungurească, cari nu mai sînt stăpîni decât doar' pe gîndul lor și cari ei trebuie să-și plătească pe călți. În fine se apelează la membrii congresului ca se spriginească foile române de peste munți și Liga, ca să fie totdeauna *scutul puternic, la adăpostul căruia se*

*se păstreze marea unitate culturală a tuturor Românilor.*

Raportul secretarului se ia la cunoștință și comitetului se exprimă mulțumită și se fac unele propuneri, între cari una pentru lățirea idealului Ligei în toate părțile societății. În șfârșit se ascultă și se ia la cunoștință raportul despre casă, din care reese, că anul acesta Liga a cheltuit spre scopuri naționale peste 40.000 de lei.

### Ședința II.

Ședința II. s'a ținut în aceeași zi după amezii. Între cele puse la cale mai însemnate sînt: alegerea comitetului și hotărîrile luate pentru sîrbarea întru pomenirea lui *Mihail-Viteazul* și întemeierea unui fond de un milion.

### Noul comitet.

Delegații și peste tot membri Ligei avînd deplăcînd încrederea în fostii membrii ai comitetului, se aleg cu puțină schimbare aceeași, și anume d-nii:

*Mihail Vlădescu*, prof.; *B. St. Delavrancea*; *A. D. Florescu*; *I. C. Grădișteanu*; *Dr. C. Istrati*; *Al. Lușacu*; *Barbu Păltineanu*; *S. Perieșeanu-Buzău*; *Demetrescu-Brăila*, ca reprezentant al studențimei universitare. Censori: *Rădulescu-Motru*, *Anton Vanicu* și *D. Neștescu*.

### În amintirea lui Mihail-Viteazul.

Dl *Tache Polierat*, delegat al Ligei din Craiova, rostește o lungă și însuflețită vorbire, în care arată însemnătatea marelui *Domn Mihail Viteazul* și propune, ca Liga — *parlamentul neamului românesc* — să iee măsuri, ca în 1901 să se sîrbeze *tri-centenarul* (de trei sute de ani) *morței croului, ridicîndu-i-se acestuia un măreț monument la mîndștirea Dealului* (în București), unde ‘i-se află depus capul, pe care ‘i-a găsit și ‘i-a dus acolo *Vodă-Bibescu*.

Totodată să se facă o *procesiune la acea mîndștire*, dacă nu putem face o procesiune la... *Turda, locul morței croului*...

Vorbirea e primită cu aplause cari par a nu mai șfârși. Dl Vlădescu declară între aclamații însuflețite, că comitetul central ia asupra-și propunerea și o va studia.

### Milionul Ligei.

Una dintre cele mai înțelepte și mai salutare măsuri ce s'au luat cîndva în stînul congreselor Ligei o fără îndoială: *punerca petrei fundamentale la milionul Ligei*, care să facă un fond inalienabil, folosindu-se în scopurile Ligei numai dobînzile lui.

Minunata idee a dat-o cu vorba și cu fața dl *Ioșif Oroveanu*. D-sa a propus ca comitetul central să facă un apel către întreg poporul român, pentru a se aduna suma de un milion. În acest scop, dl *Oroveanu* a declarat că dă 1000 lei.

Tunete de aplause și o însuflețire de nedescris au provocat cuvintele dlui Orovesanu.

Dl Vlădescu declară, că propunerea o ia în studiu comitetul central.

Sântem informați, că în curând mulți alți membri ai Ligei se vor înscrie și ei cu câte 1000 lei pentru milionul Ligei, ear' alții cu mai mult sau mai puțin — precum le dă mâna.

### Alte hotărâri și încheiere.

Congresul Ligei a hotărât mai departe să trimită adrese de felicitare baronului *Vasilco*, pentru apărarea cauzei naționale în delegațiuni și presidentului partidului național, *Dr. Rațiu*. Adunarea a exprimat mulțumită foilor române, pentru serviciile, ce le aduce cauzei naționale, apoi, la propunerea domnului *Brânzeiu* s'a hotărât să se publice în mai multe limbi un energic protest împotriva opririi adunării dela B'aj. S'au ales de membri de onoare mai mulți Francezi, prieteni ai cauzei noastre naționale, între cari *Fules Brun*, *Naleche*, directorul ziarului *Journal des Débats* etc. Congresul a fost închis prin o frumoasă vorbire a dlui Vlădescu.

\*

Astfel a decurs, însuflețit și totodată serios și impunător al VII-lea congres al celui mai național așezământ. Buna înțelegere, însuflețirea și seriozitatea delegaților, precum și înțeleptele hotărâri luate de ei, ne îndreptătesc a nădăjdi, că Liga tot mai mult bine va revêrsa peste întreg neamul românesc de pretutindenea.

*Muscantii și Maghiarii.* Cetim într-o foaie din Iași:

„Din Chișineu (*Basarabia*) se scrie, că în urma unui ucaz imperial, cenzura din Odesa a autorizat introducerea de cărți didactice române.

În urma acestei știri, mai multe comande de cărți de școală s'au făcut la librăriile din Iași.

Știrea e importantă, pentru-că se știe cum cenzura ungurească oprește ori-ce cărți didactice din România, în școlile noastre.

Și totuși Maghiarii se zic „liberali“. Muscantii însă trebuie se ridă de această insolentă grandomanie.

## In memoria metropolitului Șaguna.

Săptămâna viitoare se împlinesc 25 de ani dela moartea marelui arhiepiscop român *Andreiu Șaguna*. Biserica română gr.-orientală, și cu ea toți Românii, vor face din acest prilej sărbări bisericești frumoase întru memoria lui Șaguna. În întreaga metropolie, până și în cel din urmă sat, se vor ține parastase și predici potrivite.

În *Sibiu* și *Reșinari*, unde se află mormântul lui Șaguna, sărbările vor ține 3 zile, dela 26—28 Iunie n.

Anume: Duminică, în 26 Iunie, se va sluji parastas în biserica metropolitană din Sibiu; seara va fi ședință festivă în seminar, aranjată de societatea „*Andreiu Șaguna*“ a teologilor și pedagogilor.

Luni, 27 Iunie, va fi o ședință în „Casa socială“ unde va vorbi despre însemnătatea lui Șaguna prof. *Dr. D. P. Barcianu* și va concerta corul „Reuniunii române de muzică“.

Marti, 28 Iunie, va fi pelegriaj la mormântul lui Șaguna în Reșinari, unde va ține o cuvântare dl asesor consistorial *Zaharia Boiu*.

În afară de archidieceasă, în diecese asemenea se fac prăgătiri pentru sărbări.

Astfel P. S. Arhiepiscopului, al Aradului și al Caransebeșului, au și dat circulare către cler, arătând cum au să sêrbeze aniversarea morței marelui Metropolit al bisericii ortodoxe.

În înțelesul acestor circulare, Duminică în 19 Iunie n., adevărată o săptămână înainte sărbării, toți preoții au să publice credincioșilor, că Duminică următoare se va ține aniversarea morței marelui Arhiepiscop, punându-se totodată la inima credincioșilor a veni cu toții la sărbătoarea aceasta. Duminică, în 26 Iunie v., după s-ta liturgie se se celebreze parastas pentru odichna sufletului răposatului. La parastas fiecare preot să țină o cuvântare acomodată, arătând poporului, cine a fost Arhiepiscopul și Metropolitul Șaguna.

La acest parastas, afară de popor, au să iee parte toți copiii de școală sub conducerea învățătorilor.

1848.

— Cronica anului. —

Cluj, 10 Iunie.

La dieta din 10 Iunie s'a șters *urbaniul* și *zecimile corporațiilor*. S'a adus lege despre *greutățile comune*, lege de tipar, egalitate între confesiunile religioase. Din 6—10 continuu s'a vorbit și despre *comitetul național românesc*, și despre cele-ce fac *Românii dela Sibiu*. (Gaz. de Trans.)

— La dieta din 10 Iunie a vorbit în contra Românilor deputatul Săcuilor *Berzenczei*. A fost vorbă și despre cauza *Mihălțenilor* și guvernorul a declarat, că pentru a încuira în cauză a trimis la Mihălț un comisar.

*Azi s'a edat a doua ordinațiune pentru desființarea comitetului național românesc. Pentru sibieni este oprită ori-ce aduare.* (Erd. Hir.)

Sas Sebeș, 10 Iunie.

Deputații săteni, 15 Români și 5 Sași, au fost chemați la adunare de scaun fără a-i înștiința mai de aproape despre materialul dezbaterii. S'au propus pentru dezbateri: 1. Rechemarea deputaților dela dietă, pentru-că au primit uniunea. 2. Răscumpărarea cu ban a zecimilor. 3. Să se declare că vreau a rămâne și mai departe cu municipalitatea săsească. Deputații români au cerut timp de cugetare pentru a se pute sfătui cu comunitățile lor. (Gaz. de Trans.)

Cluj, 10 Iunie.

*Ellenör* scrie, că preotul român din *Velcheriu* a fost prins și adus la Cluj bătându-i-se vina, că a ațîțat pe Români în contra Maghiarilor.

Bistra, 10 Iunie.

*Românii* de-alungul *Arieșului* sînt răsculați. La Bistra 500 Români înarmați au împedecat pe solgăbiru de a se înfățișa înaintea comisiunii dela *Abrud*. Conducătorul bistrenilor este *Avram Iancu*. (Org. Naț.)

Alba-Iulia, 10 Iunie.

Cetatea e pusă în stare de război. Toți locuitorii au să-și câștige nutremânt pentru 15 zile. (Org. Naț.)

## FOIȚA.

### Soarele grădinar.

Poveste în versuri, de *Vasile E. Moldovan*.

I.

De demult de mult prea tare  
A trăit un rege, care  
Avea multă bogăție  
Avea mare 'mpărăție,  
Și palaturi strălucite  
Și armate mari vestite,  
Mai avea el trei ficiori  
Frumușei, ca trei bujori,  
Tare 'nalți și sprintenei  
Și voinici, ca niște smei.

Și avea o mândră față  
Cum n'a fost în lumea toată,  
Nici prea mare, nici prea mică,  
Nici de tot prea subțirică,  
Nici de tot doară prea groasă  
Fără cum e mai frumoasă,

S'o tot ai, să n'o mai dai  
Să 'ți-o ceară șapte crai,  
Și să n'o mai lași din ochi  
Și s'o tot temi de deochi.

Ca și spuma-i era față,  
Zimbetul ca dimineața,  
O hii negri ca și mura,  
Ca și trandafirul gura,  
Păr de aur mândru lung  
Ce călcăiele-i ajung,  
Oamenii de pe pământ  
O credeau că-i Ńnger sfânt,  
Ea era a lui avere  
Și-alui dragă mângăiere,  
O iubia el peste fire  
Și în marea lui iubire  
O temea atât de tare  
De o păzea cu ne 'ncetare  
Într'un turn făcut aume  
Fără șgomot, fără lume,  
Ca să n'o vadă de loc  
Prinți vicleni cu ochi de foc.  
'Și-o temea poate de ei,

O temea poate de smei,  
Căci doar' ea, de când născuse  
Pe-altul nime nu vîzuse,  
Fără pe bătrînu-i tată  
Și pe frații ei odată,  
Și la ziuă mai aleasă  
Pe bătrîna 'mpărăteasă.  
Ziua vedea soarele,  
Noaptea vrăjitoarele,  
Ziua rîndunelele,  
Eară noaptea stelele.

Vrăjitoarele-i dau carte,  
Păsările luau parte  
La singurătatea ei  
Și-i spuneau povesti cu smei,  
Stelele nenumărate  
Îi zimbiau cu bunătațe,  
Ear' ea le privia zimbînd  
Când sburdalnice fugind  
Să 'ntreceau în ceruri sus  
Dela răsărit la-apus.  
Ea în zori de dimineață  
De-și spăla frumoasa față,

**Turda, 10 Iunie.**

Românii adunați aci din tot jurul pentru a-și cumpăra câte ceva la târg au fost batjocoriți de ostașii sēcui. Două fete de român au fost ciungărite, mai mulți bărbați, între cari și un *preot* român au fost bătuți. Apoi sudălimi ungurești!!... (Org. Naț.)

**Poiana-Arieșului, 11 Iunie.**

La hora ficiorilor români au venit și niște soldați sēcui, păzitori dela apa sărată, și au început a-i batjocori pe Români în tot chipul, la ce îndată s'au încăierat și rezultatul a fost că mulți atât dintre Români, dar' mai virtos dintre Unguri au trebuit să se ducă acasă bătuți, cu capetele sparte. (Org. Naț.)

**Turda, 11 Iunie.**

Azi a fost adus adus aci un țeran legat în lanțuri. Vina i-a fost, că — beat fiind a vrut să se urce în căruța medicului Posony. Se zice că vor face judecată asupra lui după dreptul statar. (Org. Naț.)

**Carloviț, 12 Iunie.**

Aci din nou s'a întâmplat o bătaie sângeroasă. Dintre sërbo-croați au rămas pe câmpul luptei vre-o 600; dintre soldați vre-o 50. Maghiarii și Nemții din părțile aceste fug, care unde pot. (Gaz. de Trans.)

**Agârbiol, 13 Iunie.**

Românii reînforși dela târgul din Budiu au fost atacați de Unguri. Românii de spaimă au fugit în codri, lăsând jaf liber Ungurilor. (Org. Naț.)

**Sibiu, 13 Iunie.**

Azi a sosit aici o comisiune cercetătoare în persoană lui Bethlen și Kemény.

Se vorbește despre ceva *reșburare*, »mărcă Români încă n'au vërsat sânge ca Sërbi, Croații și Maghiarii în Ungaria«, zice »Gazeta de Transilvania«.

**Sibiu, 14 Iunie.**

Comunitatea încă în zilele trecute și-a rechemat deputații dela dietă numindu-i trădători, fiindcă au conces să se facă uniunea. Deputații sosesc în 11 l. c., și în ședința din 13 l. c. între lăcrămi își dau seamă despre cele-ce au făcut; »publicul se înduplecă și-i

retrimit«. Prin jur circulează liste cu scop de a le umplea cu cel puțin 30 mii subscrieri în contra uniunei.

În cetatea Sibiu și Făgăraș, Români au început a se înarma, și încep a se ave în bine cu Sașii.

Grănițerii regimentului I. au cerut dela generalul comandant satisfacție pentru cele întâmplante la Mihalt. (Gaz. de Trans.)

**Pesta, 15 Iunie.**

Hrabovszky în raportul seu cătră minister între altele zice: »Nu numai granița militară ci întreg poporul dela Srem e răsculat. Ura acestora în contra Maghiarilor crește pe zi ce merge; despre ministerul maghiar și despre legile maghiare nu voesc se audă«. Două proclamațiuni ale lui Hrabovszky au fost călcate în picioare. Vre-o 16—17 mii soldați croato-sërbi se apropie cătră Carloviț unde-i mai așteaptă 5000 ostași cu 8 tunuri, *cu cari împreună vor lupta în contra a tot ce e maghiar și pentru Împëratul*. (Gaz. de Trans.)

**București, 15 Iunie.**

Mișcarea revoluționară ia întinderi tot mai mari. Comitetul revoluționar, compus din Const. Rosetti, Ioan Ghica, frații Golescu și majorul Voinescu, propuse Domnului de a se pune în fruntea mișcării. Bibescu însă le răspunde, că încă n'ar fi sosit timpul și vëzând că adunările din casa lui Rosetti tot urmau înainte, ordonă încetarea lor. (Xenopol.)

**Sërbarea națională de 3/15 Maiu.****În țeara libertăței.****În Ploesti.**

În Ploesti, ca în toate celelalte orașe din țeară, s'a sërbat, cu mare pompă, iubileul de 50 de ani dela marea adunare a celor 40.000 de Români de pe »Câmpul libertăței« dela B'aj.

Membrii Ligei și elevii liceului au mers, în frunte cu drapelele lor, la biserica Sf. Ioan, unde s'a slujit un parastas. Biserica era ticsită de public. După parastas s'au ținut două vorbiri, una de dl I. I. Romanescu despre suferințele din trecut ale Românilor subjugăți, alta de Sfinția Sa părintele M. Părvulescu, despre suferințele bisericei rămâne de peste

Carpați. Ear' dl Z. Antinescu a cetit o poezie proprie. Întreg orașul era splendid împodobit cu drapele tricolore. În vârful statuei libertăței și a monumentului vënzătorilor s'afăia câte un falsic steag tricolor cu inscripții patriotice.

Cu toată ploaia, ce n'incetat curgea. la ciasurile donș p. m. se adunase, în piața Unirei un public de mai multe mii. De aici pleacă cortejul în procesiune pe ulițele de frunte în rindul următor: muzica în frunte cântând »Deșteaptă-te Române«, după ea purtătorii celor 3 tablouri comemorative: Omorul lui Mihailu Viteazul, portretul lui A. Iancu și dărîmarea caselor dlui Dr. I. Rațiu.

Apoi urmau mai multe bandiere cu diferite inscripții și numëroasele societăți cu steagurile lor. La urmă venia un public în număr uriaș.

Astfel au sosit la liceul vechiu, unde se ține adunarea.

Aici cel dintăiu vorbitor este profesorul T. Raica, care face istoricul revoluției dela 1848 și arată bravura Românilor; vorbește despre luptele Românilor, despre Bărnăuțiu, Iancu etc. și s'înrșește între aplause egomotoase. Mai vorbește foarte frumos: deputatul Teodorini, G. C. Dobrescu, Livezeanu și Chirășescu, vëștejind purtarea Ungurilor față de noi.

După adunare se face o procesiune (preumblare) pe ulițele orașului, frumos împodobite. Numărul celor-ce au luat parte era peste 5000. Muzica cânta »Deșteaptă-te Române« și însuflețirea era mare. Mulțimea s'a oprit la statua libertăței și la monumentul vënzătorilor, căzuți la luarea Griviței; în amëndouă locurile s'au ținut vorbiri înflăcărâte. Miile de cetățeni adunați trimit telegrame de felicitare dlor Rațiu și Axente Sever și primesc o rezoluție, în care protestează energic împotriva politiceii de asuprire a Maghiarilor.

**În Craiova.**

Aniversarea acestei zile de pe la 1884 încoace se sërbează în Craiova în fiecare an; însă nici-odată nu s'a sërbat cu atăta însuflețire ca în anul acesta.

După elujirea parastasilui în biserica S. Maria, corul bisericei a cântat mai întăiu imnul național *Deșteaptă-te Române*. Apoi dl deputat M. C. Ciocazanu, organizatorul sërberii, începând prin a observa, cum însuși Dumnezeu a voit, ca cel mai frumos cântec românesc să se țină în biserică, țiru, conform

Se uita dela fereastră  
Spre acea câmpie vastă  
Unde flori luceau în ronă  
Așteptând o ziuă nouă,  
Ori spre mândrul răsărit  
Unde mândru-ntraurit  
Sfântul soare răsăria —  
Și gândia, se răsândia,  
Pentru-ce de-o vreme oare  
De cum ese mândrul soare  
Și până-ce asfințește  
Tot la ea, la ea privește.  
Vine 'n ceruri pe grăbite,  
Ear' când e la asfințite  
Zăbăvind el stă pe loc  
Și-o privește mai cu foc?

Deci a spus la vrăjitoare  
Tot ce face mândrul soare,  
Ear' aceasta-i dase sfatul  
Când veni-va împëratul,  
Să li spună și lui toate  
Și să-l roage, de se poate,  
Să o mute 'n casa unde

Sfântul soare nu pătrunde,  
Unde nu poate s'o vază  
Nici să-și furișeze-o rază.

Cum a zis, se și făcuse,  
O luă craiul 'și-o duse,  
Într'o casă 'ntunecată  
Ce din fer era vërsată,  
Unde-'n lipsă de fereastră  
Lumina o lampă-albastră.

Însă rēu eşiră toate  
Căci cum nimeni nu socoate,  
O cuprinse-un dor pe fată  
De câmpia minunată,  
Și de turn, de rândunele  
Și de mândrul cer cu stele  
Și de ce mai credeți oare?  
Veți găci — de mândrul soare.

Îi trecu dorul de stele,  
De câmpii, de rândunele,  
Însă nu putu se nite.  
Soarele cu raze multe,

Cari în zori de dimineață  
Sărutau drăguța-i fetă,  
Și-a ei frunte și-a ei gură  
Înfoțat și cu căldură.  
Cât e sfânta zi de mare  
Pace nu-și afla, nici stare,  
Ci plângea, ofta într'una,  
Împëratu 'ntăiu cu buna  
O 'ntrebă, că ce bai are  
Ce durere, ce muștrare?  
Dar' vëzând că dînsa tace  
Neștiind ce are-a face,  
Îi fă u grădină mare  
Pentru loc de preumblare.  
Eară ea adormea fată  
Cât o ziuica toată  
Rătăcia privind la soare  
Cu privirea arzătoare,  
Și el eară înfoțat  
O privia n'incetat,  
O privia și-o dezmieldea  
Și în raze o scâldea.

(Va urma).



programei, entusiastul sau discurs despre însemnătatea și motivul sărbării.

Vorbi apoi un student din București; se mai cântară imnul regal și alte cântece naționale de cântă corul elevilor gimnasiunii real, îmbrăcați în costume naționale, sub conducerea tinărului lor măiestru de muzică Cernăteanu.

După aceasta lumea plecă la grădina Bibescu, unde se ținu adunarea. Se întonară mai multe cântece naționale, vorbiră mai mulți, între cari d-ii Iulian Nestor, generalul Angelescu, Dr. Atanasescu ș. a. producând mare însuflețire în public. Din grădina se făcu de nou o procesie la biserică, cu care apoi se sfârși frumoasa manifestație.

### În Turnu-Severin.

În Turnu-Severin asemenea a fost frumoasă sărbarea zilei. Tot orașul a fost decorat cu mândrul nostru tricolor. Parastasul s'a sălășit la biserică Grecescu. Biserica a fost plină. Într-o tăcere mormentală, toată lumea îngenuche, când vocea sonoră a protopopului Golici facepe să rostească rugăciunea cea arzătoare a părintelui Lucaciu. Toată lumea, fără excepție, isbucnește în plâns în timpul cetirei mișcătoarei rugăciuni. E atata căldură în acea rugăciune, încât la sfârșitul ei un oftat lung se aude eșind din piepturile mulțimei, pe când muzica (fanfara) liceului Traian, compusă din elevi, întonează de afară într'un mod admirabil: „Deșteaptă-te Române“.

După prânz la 2 ore, peste 4000 de oameni s'au adunat în grădina publică. În mijlocul unei însuflețiri uriașe și-a ținut vorbirea C. Armașu, profesor și membru al Ligei, făcând istoricul luptei naționale dela 1848. După aceea a mai vorbit foarte frumos studentul Toma Dragu, care între altele făcu următoarea frumoasă asemănare:

„În Ardeal — zise el — ticălosul de smeu stă în luptă la cuțite cu Făt-Frumos; și fiindcă îmi veni în minte acest baam, îmi dați voi să-l istorisesc: La un pod se întâlnește Făt-Frumos cu smeul, și nici una, nici alta, smeul răcnă: În săbii să ne tăiem, ori în luptă să ne luptăm? — În luptă că e mai dreaptă, răspunde Făt-Frumos! Vedeți, Românului totdeauna îi place lupta dreaptă și cinstită!... Se luară la luptă; și luptându-se și unul și altul intrară în pământ până în piept. Două vieți erau în primejdie, cei doi luptători osteniseră tare, când un corb se ivi în aer.

Amândoi cerură ajutor și îl mînăra la isvoare dulci, ca să iee o picătură de apă și să stropească fruntea: sau a smeului, sau a lui Făt-Frumos. Corbul stropi însă fruntea lui Făt-Frumos, neluând în seamă făgăduiele, căci făgăduise multe smeul, fiarei!... Făt-Frumos prinse putere și vîrî pe smeu până în gât în pământ, tăindu-i capul. Lupta dreaptă e răsplătită până și în basme!...

Dacă trecem din lumea basmelor în lumea noastră, vedem că smeul astăzi n'are de unde cere ajutor, de aceea caută prin viclesug, prin luptă nedreaptă să învingă pe Făt-Frumos. Făt-Frumos are însă un >corb< dela care cere ajutor, nu ca să taie capul smeului hidos, ci numai ca să poată duce o luptă dreaptă contra fiarei, lăsând ca viitorul, cu nesigure pagini, să decidă ce va voi!... Făt-Frumos e poporul român din Ardeal și Binat, Corbul sînteți d-voastră! Ce ajutor veți da însă fraților noștri de peste Carpați? Apă? O! apă au destulă! Eu zic să le dați: o picătură de argint și o vorbă bună. Asta cer ei! Cu acestea le sînteți datori!

Da, ei cer și o vorbă bună. O! și nu vă puteți închipui ce putere are o vorbă bună în momente de grea cumpănă!... Ce credeți oare, că astăzi, când frații noștri nu pot să se întrunească la Blaj, au în inimă numai amar? Credeți oare că nu au în inimă și puțină bucurie? O, da, au, căci știu, că astăzi întreagă Țeara-Românească este în sărbătoare. Și e mare lucrul acesta!...

Estă ce sînteți datori către frații noștri, nu numai în zile de sărbătoare, ci întotdeauna; și de nu veți plăti aceste datorii, umbrele lui Horia, Ciocșea și Crișan, umbra lui Avram Iancu, vor răsări din morminte, și când vor zări statua lui Árpád ridicată pe mormintele lor, și când nu vor mai auzi o vorbă românească sunând în jurul lor, vă vor blăstăma, praful și pulberea se vor alege de mormintele voastre!...

Publicul a făcut mari ovații vorbitorului, apoi a mai vorbit frumos studentul Părdianu. În urmă s'a primit o moțiune în care își arată legătura de frățietate și de ajutor în lupta noastră.

## SCRISORI.

### Rectificare.

Vorumloc, 28 Maiu c.

#### Onorate Dle Redactor!

În nrul 20 al Foii Poporului din 10/22 Maiu a. c. fiind subscrisul atacat cu niște neadevăruri din partea unor bărbați din Vorumloc, prin aceasta viu a vă ruga on. dle Redactor, ca să binevoiți a da loc următoarei mele rectificări, și anume:

I. Că biserica gr.-or. din Vorumloc, unde subscrisul funcționez ca preot în al 20-lea an, dispune astăzi de un fond de 600 fl. este adevărat, și că începutul înființării acelu fond s'a făcut la anul 1877 prin contribuiri benevole dela creștinii gr.-or. din loc, ear' la anul 1879 venind subscrisul ca paroch, am contribuit nu numai cu sfatul, dar' și în faptă cu denarul meu ca preot, bucurându-mă de o întreprindere așa frumoasă, deși micuță la sumă, ear' apoi treptat și în conțelegere cu comitetul parochial, conștiu de chemarea sa, la finea fiecărui an am raportat sinodului parochial despre sporul ce s'a făcut, încât credincioșii văzând înaintarea lui, au început unul dintr'altul a ajutora fondul cu câte 1 fl., mai târziu cu câte 2 fl. și în urmă văzând comitetul parochial că acuma sînt capi de familie și din fiți fundatorilor, au decis în ședința din 25 Ianuarie a. c. ca și acestia se ajute cu o coroană deodată pentru totdeauna în menționatul fond, fiindcă se recer mai multe reparații cu biserica, școala, casa parochială care sînt a tuturor, și astfel în numita zi propunerea comitet. bis. a fost de către sinodul parochial primită cu o majoritate de voturi, afară din vre-o 3—4 voturi cari au fost contra numai din răutate, nedreptate nu se face cu nime, fiindcă e de bună voe.

II. Că aș fi primit dela o femeie săracă servitoare în România 2 fl., este adevărat, pentru care s'a și cumpărat predicile Duminecilor și a sărbătorilor de peste an cu litere latine și foarte potrivite cu starea de astăzi, de Dr. Elefterescu, se află în biserică și se și cetește din ea aproape în toate Duminecile și sărbătorile.

III. În fine că aș fi trimis crâșnicul bis. de a dat jos dela locul din biserică menit pentru chor, pe țavetător și bărbați tineri, juni și june ce s'au fost deprins încâtva în cântările liturgice cîntate în două voci, nu

e adevărat, fiindcă eu ca atare ce nu numai că-mi plac cântările, dar' le și cunosc, le-am stat încă în ajutor când am avut vreme, ca numai și numai să se poată executa cântul, dar' lucrul merge foarte cu greu, poate cu iarna viitoare să se poată ajunge la un rezultat mai îmbucurător ca cest din iarna aceasta ce a trecut, am speranță în viitor mai bun. Astfel stă lucrul la noi în Vorumloc.

Elia Têrchilă, paroch gr.-or.

## Scrisoare deschisă.

Cătră toți frații mei Români, cari aparțin familiei Boca, ce este descendentă din colonia Boca, adusă de împăratul Traian din Italia la colonizarea Daciei!!

Frați și surori din patru unghiuri!

Subsemnatul aparținător familiei Boca, între miile de dorințe ce am avut și am, ca toți muritorii din lume, la a căror realizare deplină nimeni nu a ajuns, de unde e constatat, căci nici eu nu voi ajunge, am avut și marea dorință, de a face o dare de seamă comprobătoare, despre aceea că: Familia Boca, e descendentă din colonia Boca, adusă din Italia de divul Traian, și aceasta am vrut a o face cu privire la familia Boca, numai din tradițiunea și dovezile din comuna mea natală, Velcherin din câmpia Transilvaniei. Însă cetind nu arare-ori, și văzând că familia Boca e răspândită în Austro-Ungaria, țările din jur și în depărtări mai mari, cum se spune din povești, peste țări și peste mări, — 'mi-a venit dorul de a cunoaște încât va fi posibil, pe cât teritor sînt răspândiți frații mei și surorile din familia Boca? Și după aceea să-mi fac numita dare de seamă comprobătoare publică, ca se rămână pentru posteritate. — Aceasta doresc a o face în interesul românismului și a vechității familiei noastre Boca. — Deci din inimă, cu dor românesc și familiar, vă rog, bunii mei frați și surori, a nu-mi denega împlinirea marelui mele dorințe, ca să merg din lume devastat de marelui dor pentru voi, că nu am putut ști, pe unde și până în ce depărtări vă aflați astăzi locuind, când eu am etatea de 60 ani, prin urmare lângă gura pământului, de a mă înghiți pentru eternitate cu privire la lumea pămînteană. Și 'mi-aș ține de un păcat strigător la cer, pentru românism și vechitatea familiei noastre Boca neputînd satisface la această mare dorință a mea. — Mai încolo doresc a o face aceasta și din punct de vedere național, spre a convinge pe marii antagoniști ai românismului, că rădăcinile viței de românism, sădite din Italia prin Dacia, încă și astăzi mai perenează, prin urmare au destinul dela prevedință, a perena alătura în tovărășie cu globul pământului, peste toți secolii lumii pămîntești.

Dorul meu mai este încă și acela, ca toți frații mei români, cu deosebire de familie, se întreprindă din toate ținuturile posibil fiind, scrutarea de vechitate și descenderea familiilor lor din coloniile romane, ca să se documenteze sus și tare, că vița întinsă din Italia în Dacia, mai perenează și azi, prin urmare va perena neîntrerupt. — Toți onorații membri, aparținători familiei Boca, de pe pământul colonizat de marele străbun Traian, cari nu vor pregeta a-și face datorința față de românism și vechitatea familiei lor, sînt rugați cu toată stima și dorul meu familiar, a-mi răspunde prin epistolă la următoarele întrebări:

I. Numele comunei? — Comitatul ori județul? — Țeara? — Posta ultimă? — Câte familii sînt Boca? — Câți membrii familii sînt Boca de toți în acea comună?

— Ce spune tradițiunea (povestea) despre familia Boca? — Ce dovezi sînt despre familia Boca? — A fost stabilită din vechime în comună? — Ori a descălecat din alte ținuturi? — Și anamit de unde? — Când? — Și cum? — Și pentru-ce? — Câți oameni au știut carte din familia Boca în acea comună? — Ce oficii au purtat cei din trecut și numele lor? — Și ce oficii poartă cei din prezent și numele lor? — Mai încolo rog pe frații mei Români cari se află prin buna și doritosrea noastră mamă Roma, sau prin Italia, scumpul leagăn al românismului, să nu pregete a-și lua osteneala și a cerceta dacă se mai află străbuna noastră familie Boca și astăzi în Roma sau Italia, și a-mi scrie unde? în ce ținuturi? și cam în ce mărime?

Pentru care serviciu și osteneală, cu privire la familia Boca, mulțumesc tuturor înainte.

Velcheriu, a doua zi de Rosalii 1898.

Aron Boca Velchereanu,  
proprietar.

Adresa este: Velcheriu-de-câmpie, Mező-Velker, u. p. Mező-Méhes. (Transilvania).

## Preotul — înainte!

Cireșă, în 7 Iunie 1898.

Onorabilă Redacțiune!

Din toate părțile se aduc în „Foaia Poporului” știri, când bune, când mai rele, aducându-se laudă celor ce propagă binele și îndrumând la îndreptare pe toți, cari slabi de inger fiind, fie în chestii naționale, bisericesti ori școlare, înadins ori lăsându-se conduși de alții, merg pe căi nedrepte.

Numai din Valea-Bistrei nu prea cetim nimic în prețuita noastră foaie, deși pe acolo încă sînt multe lucruri vrednice de laudat; dar sînt apoi și atari indivizi, cari fie din interese materiale, fie din slăbiciune, mină apa pe moara dușmanilor noștri, făcându-le bucurie.

Așa cred, on. Redacțiune, că mai ales în vremile aceste de grea încercare, îndeosebi preoțimea este chemată a veghia ziua și noaptea pentru-ca poporul nostru să nu fie batjocorit de străini și să nu cadă în mrejele acestora. Voiu descrie, deși — în speranța îndreptării — numai în trăsuri generale, cum preotul douor comune din Valea-Bistrei, uitînd poate care îi este datorința în timpul de față, nu se interesează de loc de ceea-ce altcum este dator să se intereseze; ce privește apoi simțul național, — așa se vede, că în vinele acestui preot nu mai curge sînge românesc.

În săptămîna trecută avînd o călătorie am trecut prin comuna curat românească Voislova, la care aparține și Valca-mare, formînd, după-cum 'mi-s'a spus parochie.

Amîndouă comunele sînt așezate la loc bun și precum arată pămîntul plin de moși, locitorii nu prea stau rău, mai ales Voislova are o înfățișare foarte frumoasă. E cunoscut că intrînd într-o comună românească, ca Român mai întîiu îți îndrepti privirea asupra bisericeii și școlaei ca unicele mai rămase nouă Românilor. — Vîzînd școala din Voislova m'am bucurat, pentru-că deși sub un acoperimînt cu casa comună, ea este corîspunzătoare, ajungînd însă la biserică, nu voiam să cred ochilor și fără voce am lăcrîmat vîzînd starea deplorabilă în care se află acel sfînt lăcaș. Te doare inima vîzînd sfînta

biserică așezată la loc destul de frumos, dar fără ocol, cu o împrejurime plină de necurătenie, zidul tot dărîmat, acoperișul peste tot spart, prin care de bună-seama plouă ca afară, dau înfățișarea unui loc părăsit.

Întrebînd pe unul din locuitori despre cauza acestei stări, 'mi-a rîspuns că nu poartă nime grije de biserică, că preotul abia caută de ale sale și că „numai de cînd am ales purtători de socoti pe domni învățatori, știm că biserică are venituri”. Voind a mă convinge și despre simțul național al celui preot, 'mi-s'a spus foarte multe, — amintesc însă numai una, ca cetitorii să-și poată face oarecare idee, anume: în primăvara anului trecut a primit și d-lui din „Arginții lui Iuda” descriși într'un număr al Foaiei Poporului, bani, din cari până azi părintescul nostru guvern numai preoților distinși prin sentimentele lor patriotice a avut bunăvoința a le împărți, — cu cari însă mai ales astăzi se tînde la rîplirea libertății și la dejosirea preoțimii noastre. Sau că dl preot din Voislova pune interesul material mai presus de libertatea stărei sale de preot?



William E. Gladstone.

Încheiu de astă-dată în speranța că scriind aceste, ca unele din cele mai secundare, vor veni la cunoștința dlui preot din Voislova și deșteptându-se cel puțin acum la bătrînețe va nîsi într'acolo, ca ceea-ce n'a făcut în decurs de 30 de ani de cînd este aci, să facă cel puțin acum, pentru-că cea dintîiu datorință de a griji ca biserică să fie în rînduială bună, este a preotului, tot a lui este și grije, ca averea bisericeii să se chivernisească așa cum trebuie și nu precum a făcut dumnealui lăsînd totul baltă, cît credințioșii nici nu știu că biserică lor poate ave și venite ori nu. Mai lasă d-lui din patriotism și pună mai mult pond pe chemarea sa, nu aștepto ca alții să înceapă, pentru-că *păstorul este dator să pornească turma, să meargă înaintea ei cu cuvînt și faptă*, și pentru-că numai făcînd așa va delătura relele cari sînt azi acolo și cari d-sale numai cîste nu-i fac. La lucru deci, părinte, ca în scurt timp să putem scrie numai bine și din Valea-Bistrei.

Călătorul.

## William E. Gladstone.

— Vezi ilustrația. —

Numărul de azi al Foaiei Poporului îl dăm împodobit cu portretul marelui bărbat de stat al Angliei, William E. Gladstone, răposat acum de curînd.

Am arîtat în un alt număr, cum acest mare bărbat a fost stăpînit toată viața sa de sentimente adevărat liberale și cum a luat partea popoarelor apăsate și prigonite, ridicîndu-și vocea contra apăsătorilor, pe cari 'i-a osîndit fără cruțare.

România liberă a aflat în el întotdeauna un spriginitor, din care causă el a și fost ales de cetățean de onoare al Bucureștilor.

Afară de aceea el s'a interesat și de soartea noastră, a Românilor de sub oblăduirea ungurească și a înfierat politica păcătoasă a guvernelor maghiare.

Accasta a eșit la iveală cu deosebire în toamna anului 1896, cînd un politician maghiar a avut o convorbire cu el. Gladstone 'și-a spus pe față părerile sale privitoare la Maghiari, arîtînd, că *cunoaște plîngerile noastre și nedreptățile ce le suferim*.

Convorbirea aceasta a fost publicată în foaia ungurească *Alkotmány* din acel an (nr. dela 11 Oct.) și a fost reprodușă și în *Tribuna*. Gladstone între altele a arîtat că *politica Maghiarilor e greșită și a înșirat gravaminele Românilor întocmai așa, cum se pot ceti în foile române*. Vorbînd apoi despre legile bisericești, întroduse cu de-a sila de cătră Maghiari a zis:

»Nu era nici o lipsă, ca prin introducerea căsătoriei civile obligatoare să se facă și mai nesuferită apăsarea naționalităților confiscînd guvernul prin nouele legi bisericești libertatea conștienței.

»Cum aud guvernul maghiar a făcut aceasta în interesul ideei de stat maghiar. E greșită această purcedere.

»Idea de stat maghiar nu se poate face cu de-a sila, dar' nici prin legi de acelea, cari sînt contrare obiceiurilor, tradițiunilor și sentimentelor religioase ale poporului.

»Legile bisericești au făcut numai mai urgisită înaintea naționalităților ideea de stat maghiar».

Eată astfel de cuvinte grele, dar' adevărate le spunea asupraitorilor marele bărbat Gladstone. De aceea el n'a fost iubit de cătră Unguri. Adevărul însă nu se poate ascunde și de sigur stăpînirile maghiare bine ar face, dacă ascultare ar da sfaturilor marelui Gladstone, căci altcum ele mină cauza ungurească spre prăpăstic.



## PARTEA ECONOMICĂ.

### Mașina de cusut.

Mașina de cusut, această sculă prea folositoare, a pătruns și pătrunde din zi în zi tot mai mult și în casele românești. Nu va fi deci de prisos a spune cum e de a se ține multime de ani în bună stare. Spre acest sfârșit ea trebuie curățită și unsă cel puțin odată în fiecare lună. Ca să putem face acest lucru, se ridică partea de metal a mașinei și i-se iau curelele. Acum din un vas mic anume se picură petrolu (gaz) curat, de cel mai bun, în toate găurile menite pentru uns și la toate părțile ce sunt supuse frecării, atât deasupra cât și dedesupt, apoi mașina se pornește pe un moment, grijind să se miște atât înainte cât și înapoi. Dar' numai petrolul areva bun și curat are însușirea de a muia și curăți uleul cel vechiu, gros și rășinos. După ce am făcut aceasta, se freacă bine cu o treanță toate părțile, până ce s'au curățit și șbicit de tot. Acum aceste se ung din nou, însă nu cu petrolu, cum adesea mulți fac, spre stricarea mașinei, ci cu așa numitul uleu de mașină, care conține grăsimi destulă și e liber de pulvere și alte materii stricacioase. Acum se mai curățesc curelele, frecându-se smoala, ce s'au pus pe ele, apoi se freacă bine cu petrolu, punându-se earăși la mașină; de asemenea se așează toate la loc. Cu o mașină astfel îngrijită se poate lucra ușor, iute, fără pedeci și întreruperi neplăcute și păgubitoare mulți ani de-arindul, căci părțile mașinei, cari sunt supuse frecării nu se tocesc.

### Iunie.

#### Povețe economice.

Cosește trifoiul pentru fân și cosește iarba, când e mai în floare. Sapă viia a doua-oară, dar' înainte de ce începe a înflori. Rătează pomii cei pitici și tunde gardul cel viu. Sădește ridichi de toamnă. Udă straturile de legumi, răreștele și pune pari la fasole, mazere și linte. Stîrpește insectele de pe legumi, asemenea gândacii de pe arbori. Rășina de brad acum se poate aduna mai cu succes. Acum e lumea stupilor. Vinul începe să fearbă a doua-oară; grijește să nu fie vasele astupate prea tare. Începem secerișul celor tomatice. De umblă farnicile la coșnițe, închide-le calea, ungând cu petrolu scândura, pe unde se urcă. Uscă cireșe, vișini și strugurei pentru iarnă. Seamănă rapița.

#### Lucrările de grădină în Iunie.

În grădina de pomi trebuie să ne îngrijim, ca ei să aibă umezeala de lipsă, și mai cu seamă cei încărcăți de poame. Udarea se se facă nu mai mult de odată la săptămână, dar' apoi se fie cum se

cade, apa se ajungă la rădăcini. Dându-li-se și zamă de gunoiu, aceasta va ave urmări foarte bune pentru dezvoltarea (creșterea) poamelor. Chiar și pe timp secetos, zama de gunoiu face bune servicii, numai pe urma ei să se ude cât mai bine pământul din jurul pomilor. Rătezatul surceilor creșcuți în acest an se face în acest timp. La viie și perseci toți surceii creșcuți prea deși se rup. Locurile unde au prins bureți și astfel sunt bolnave, se ung, cum am arătat în un număr mai dinainte al foii noastre.

În grădina de legume, lucrul de căpetenie este săpatul, nu numai pentru a stîrpi buruienile, ci și pentru a ține pământul neîncetat deschis. Urmează udatul. De regulă nu se udă indestul; prin aceasta pătura deasupra a pământului se prea întărește și rădăcinile, cum și întreagă planta, sufer de secetă. A uda bine odată pe săptămână face mai mult decât a stropi numai pe deasupra în fiecare zi. Pe lângă udat ajută mult și gunoiera, mai cu seamă soiurilor de curechiu și țelerului. Cel ce poate uda indestul, gunoiască, fără nici o teamă, și pe timp secetos. În această lună se seamănă: ridichi de iarnă și de lună, salată, mazere, fasole ș. a.

#### De-ale vremiei.

Iunie mai uscat decât umed, umple buțile cu vin bun. Oamenii și vântul de Iunie curând se schimbă. Iunie umed și rece, strică întreg anul. Călătoria furnicilor vestește timp bun. Omidele multe sînt semn de vin și grâu mult. Săritul peștilor vestește furtună. De sînt mulți bureți iuți, iarna viitoare are să fie ușoară, la din contră grea. Bureții porcești ne spun căpetul, ceialalți începutul iernei viitoare cum are să fie.

### Alcoolul și mijloacele împotriva lui.

Cuvânt ținut la adunarea întrunirii învățătorilor districtului Sucevei (Bucovina), la 4 Maiu 1898, de

A. Turcan, inv. sup. în Costăna.

(Urmare și fine).

Rachiul, acest dușman nelndurat, a cu tropit țeara cu totul.

Pentru rachiul se plătia dare la împărăție, dară nime nu-l ținea de aceea, de ce trebuie să-l ție medicul, adică de venin.

Nu este alcoolul ca și morfiul venin? Da, el e venin și produce în om una din boalele cele mai grele, adică alcoolismul chronic.

La stîrpitul acestei boale blăstămate se cere o procedură ca și la celelalte boale. O lege în contra boalelor implutoare, zice toată lumea, că trebuie numai decăt. Tot așa trebuie să capete și măsurile în contra alcoolului putere de lege.

Pericolul colapsului, adică a căderii totale a puterilor și a paralizei inimii este iminent, și trebuie să-l avem înaintea ochilor totdeauna, ca să nu ne cuprindă moartea neașteptată. De mult e cunoscut, că prin alcool se nasc o multime de boale, că nici un membru al trupului nu rămâne cruțat de atacul

lui destrugător. Medicii englezi afirmă chiar, că jumătate din îmbolnăvirile, ce se întâmplă, sînt urmările alcoolului. Este îndeosobi bătător la ochi, multimea felurilor de boale de nervi, dela tremor alcoholicus, până la nebulneală evidentă.

Chestia alcoolismului are și mare importanță igienică. Ea face o parte însemnată a chestiei sociale. De ea ar trebui să le pese nu numai medicilor, ci și oamenilor, ce se ocupă cu politica și cu socialismul, judecătorii și legislătorii. În Anglita au ajuns din familiile sărăcite în urma beției capului familiei 75% la această miserie.

Și armele în contra acestui dușman? Noi știm două: cumpătul și reținerea totală (abstinența); cumpătul e însă o pavază de lemn, care se sfarmă curând. Toți bețivii au început cu cumpătul, adică a gusta câte puțin, dar din rar se face ușor des, din cumpăt necumpăt și îngâmfarea, fudulia îl prefacă pe om în om bețiv pe nesimțite. Biietanul voește să aducă la beut ca bărbatul și lauda cea proastă ese și din gura lui, că poate purta mult. Unii voesc cu beția să-și aline supărarea, alții să-și mărească bucuria. Rachiul însă ca și toți frații lui, adică rumul, e mincinos mare.

De i-ar fi rachiul, meseriașului beutură de neapărată trebuință, apoi și palmașului și țeranului la lucrul lui cel greu, apoi aș tăcea.

Stricăciunile consumului prea mare de alcool se află în toate statele civilizate. Deci o datorință însemnată a higieniei este, a lua parte la combaterea acestui rău, care distruge viața trupească, intelectuală și morală; periclitează binele familiei și cel comun.

Acțiunea privată poate spori întreprinderi în contra beției, prin povățuirii și deslușirea stricăciunilor alcoolului, prin procurarea mijloacelor ieftine și binefăcătoare, cari se substituie beuturile spirituoase, (localuri unde se se vîndă vin de poame, must etc.), prin favorizarea tuturor instituțiilor pentru ameliorarea stărei păturei populației sormanane (casce de păstrare).

Statul poate contribui: prin suirea prețului rachiului destinat pentru consum (imposibile mari) și prin imposibile moderate pe beuturi ce conțin mai puțin alcool, prin reducerea localurilor pentru vînzarea rachiului, fixarea timpului până când se fie iertat a ține localul deschis (iarna la 8, vara la 9 ore), prin privegherea exactă a cărcimelor ca să se închidă la timpul fixat, prin alegerea de primari ai comunelor, cari nu protejează ca cei mai mulți beția, prin pedepsirea aspră a cărcimarilor, cari protejează beția.

Înfînțarea de societăți relativ la stîrpirea beției este foarte folositoare.

La 21 Septembrie 1887 a înființat parochul Rohat în Geneva o societate de cumpătare elvețiană pe baza reținerii totale de beuturile spirituoase, care a căpătat mai târziu numele „Societatea elvețiană a crucei albastre”. Cu timpul s'a întins societatea aceasta și peste hotarele Elveției, de aceea are ea acum numele „Societatea de cumpătare a crucei albastre” și se împarte în mai multe ramuri.

La 29 Martie 1883 s'a înființat în orașul Bremen o societate germană pentru combaterea abuzului beuturilor spirituoase, care are peste 10.000 de membri.

În Svedia și Norvegia activitatea societății a avut succesul următor. În Svedia consuma înainte de 50 de ani fiecare cap a populației cu femei și copii 54 de litri de rachiul, acum însă consumă numai litri pe an.

În Norvegia pica înalțată de 50 de ani pe fiecare cap 16 litri de rachiu consumat; cantitatea a scăzut astăzi la 3.5 litri. Dintre toate țările din Europa și afară de Europa stă în privința acestei mai sus Norvegia. Aceasta este cea mai bună dovadă, că o climă rece nordică nu condiționează o sumă mai mare de beuturi alcoolice.

Și ce poate face școala în privința aceasta? Școala, sub care înțeleg eu învățătorul, s'ar pără, că nu poate face mai nimic; însă nu e așa! Școala poate foarte mult face! Eu îmi permit a zice, că poporul mai că n'are în ziua de astăzi nimic mai bun, ca învățătorul popular. Sînt mulți oameni interesați, că poporul chiar să nu lase beutura rachiuului, că fiind poporul treaz, nu-l poate întrebuința la toate și nu pot ușor întinde rețelele asupra lui. Și ca să fim cu deosebire noi dascăli păstori buni, și urmași vrednici ai Mântuitorului, trebuie să ferim poporul cel tinăr, copiii, de beuturile cele stricătioase. Eu zic poporul tinăr, pentru-că pe cel vîrstnic cu greu îl putem feri. Ear' ferindu-l pe cel tinăr și crescîndu-l treaz, atunci și poporul vîrstnic va fi treaz. La aceasta să ne fie de pildă profetul Evreilor Moise, care a voit să rădească în pustie timp de 40 de ani cu scopul, ca să crească o generație nouă, mai bună. Și urmașul acestui profet tot de o nație cu el, marele învățător Isus Christos a cunoscut, că cu poporul vîrstnic nu poți să viișți ușor o treabă bună și a strigat: „Lăsați copiii să vină la mine, că a lor este împărăția cerului!“ Noi învățătorii poporului tinăr, sîntem datori a lucra din răspuțeri, ca școlarii noștri fiind odată oameni, să se ferească cu totul de beuturi alcoolice. Să le arătăm adese-ori și mai ales la prilejuri, răul ce-l fac beuturile. Că sămînța noastră, ce-o sămînăm, nu pică toată între spinii, să fie înăbușită, ci multă și pe pămînt roditor, sînt încredințat. Crescînd noi învățătorii însă o generație trează, atunci facem mare lucru. Poporului nostru numai trezirea îi lipsește la fericire. Ear' noi atunci ne întrebuințăm bine talantul primit dela Stăpînul nostru și ne facem vrednici de cuvintele Lui cele mărețe: „Serv bun și credincios, peste puține te-am pus, peste multe te voi pune! Intră în împărăția mea!“

Ca să ajungem însă aceasta, trebuie să fim oglinda lunei și sarea pămîntului, cugețînd pururea la cuvintele: „Cel-ce voește să îndrepte lumea, să se îndrepte mai întîiu el!“

Din „Beșteptarea“.

## Sfaturi economice.

### Îngrășare rentabilă (bună) a porcilor.

Un econom a reușit să îngrășe bine porcii în modul următor: în luna cea dintîiu s'a dat zi de zi fiecărui porc  $\frac{3}{4}$  chilogr. urluială de orz, lapte și  $1\frac{1}{2}$  chilograme cartofi; în luna a doua câte 1 chlgr. urluială de orz, lapte și  $1\frac{1}{2}$ —2 chlgr. cartofi; în a treia lună  $1\frac{1}{2}$  chlgr. urluială și lapte, cartofi însă nu; în a patra lună 2 chlgr. urluială de orz și lapte, dar' urluială nu; în luna a cincia 3 chlgr. urluială de orz și lapte, cartofi nu. Porcii cari la începutul îngrășării cumpănau cam 50 chlgr., la o vîrstă de cel mult 10 luni, au cumpănit unul cu altul cam 163 chlgr.

## Patlagele roșii.

În unele locuri se numesc: patmagele, în alte locuri porodici și ear' în altele paradisuri, firește tot atâtea numiri greșite. Folosul lor este mare în economia casei. Din ele se gătește cea mai gustuoasă zamă acrișoară de carne, îndosebi de galițe; fasolea verde, înăcrită cu patlagele și așa numitele sosuri de patlagele ar trebui să nu lipsească de pe masa săracului ca și de pe a bogatului.

Dar durere! Cea mai mare parte a econoamelor noastre nu le știu cultiva și nici întrebuința; cu toate-că nu e lucru mare nici una nici alta. Fiind tare gingașe de frig, se seamănă primăvara în straturi calde. Cine n'a făcut aceasta, poate cumpăra de 3—4 cruceri răsad, pentru a cărui punere tocmai acum pe la mijlocul lui Iunie e timpul cel mai potrivit. Pămîntul să fie bun și la început să se ude mai adese-ori, dimineața și seara. Mai târziu se săpă și li-se pune câte un par, de care se leagă. Întocmai ca și la vița de viie, subsuorile se rup, fiindcă altfel tufa e prea deasă și nu produce destul de bine. Când s'au copt, se întrebuințează îndată la gătirea bucatelor sau se ferb ori se uscă pentru iarnă. Unele econoame harnice câștigă bani frumoși din cultivarea lor.

## Gătirea fînului brunet.

Fînul așa numit brunet se gătește mai cu seamă în timp ploios. El are culoare brunetă și gust acru; e hrănitor și vitele îl mîncă cu plăcere.

Facerea fînului brunet se întemplă în modul următor: iarba se uscă în brezde, dar' nu deplin, ci numai pe jumătate, ca adecă să devină veștedă bine, apă însă să nu conțină.

Iarba astfel de jumătate uscată se adună în căpițe mari, cari se calcă bărbătește pas de pas din partea mai multor oameni. În căpițele aceste iarba are să rămână până-cînd se înfărbîntă și cotoarele au devenit brunete.

Acum e timpul să se împraștie căpițele într'o zi frumoasă, uscându-se fînul bine; după care se adună și se duce acasă, așezîndu-se întocmai ca și alt fîn.

Fiind economii adesea siliți se gătească și astfel de fîn, ei ar trebui să cerce să se deprindă cu facerea lui. Greutate se întimpină numai la uscarea în brezde, și aceasta numai încît nu e chiar ușor a nimeri gradul cel mai potrivit de uscare pe jumătate.

## Nutrețul verde sărat.

Acest soi de nutreț se gătește înspre toamnă, săpîndu-se mai întîiu o groapă în pămînt, în care se adună tot felul de plante s. p. iarbă, măzărîche, trifoiu, luțernă, frunze de napi, cucuruz verde ș. a.

Așezarea se face în chipul următor: se pune mai întîiu o pătură din plantele numite, care se indeasă bărbătește cu

picioarele și se prezărează cu sare. Acum se pune o altă pătură de plante, care deasemenea se calcă cu putere din partea mai multor oameni, presărîndu-se earăși cu sare și tot așa se urmează până s'a umplut groapa. În urmă se pun scînduri și petri peste ele, ca prin aceste să se îndese și mai bine. Acest nutreț se așează după cîtva timp, încît se mai pot adăuge câteva pături de verdețuri, cari se tractează tot în modul arătat, adecă îndesîndu-se bine și punîndu-se deasupra scîndurile și petrele, ear' la urmă mai turnîndu-se și apă, ca cu atît să se păstreze mai bine. Recomandăm și facerea acestui solu de nutreț, firește, întîiu în măsură mai mică și numai după aceea în mare.

## Trebuie lăsați vițeei să sugă sau să li-se dea de beut laptele muls?

Această întrebare s'a discutat adese-ori, fără a se ajunge la o înțelegere deplină asupra ei, pentru-că sînt dovezi temeinice, cari vorbesc pentru a li-se da vițeei laptele muls și altele cari vorbesc în contră. Cu privire la sănătate suptului este de a 'i-se da întîietate, pentru-că cu chipul acesta vițelul ajunge de-apururea la lapte de o temperatură (căldură) asemenea și de însușire neschimbată. Din punct de vedere economic însă este de a 'i-se da întîietate — cum 'i-am zice — adăpatului cu lapte, pentru-că este un mod mai regulat de nutrire și de înțăr-care mai lesnicioasă. La o vacă bună de lapte vițelul n'are trebuință de tot laptele; o rămășiță de lapte în uger face de vacă imputînează mai târziu laptele. Mulgîndu-se înainte de sugere una sau două țîțe, precum mai adesea se întemplă, laptele ce-i rămîne vițelului nu se poate calcula cu siguritate; mulgîndu-se însă după sugere, cele mai multe vaci rețin laptele. De aici urmează, că numai la vacile, ce dau lapte puțin, poate fi vorba ca să lăsăm vițeei să sugă.

## Dela „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiuului“.

### Pentru lucrătorii de câmp și de vii.

Potrivit îndrumării înaltului minister r. u. de agricultură dto 25 Maiu a. c. nr. 5309, vestim celor pe cari îi privește, că amăsuraț dispuneri înaltului minister de comerțiu dto 17 Maiu a. c. nr. 31.666, hotărîrea privitoare la favorul ce 'l-au avut lucrătorii de câmp și de vii de a călători, pe lângă arătarea atestatului oficiului comunal pe toate liniile căilor ferate de stat, cum și pe toate liniile căilor ferate din patrie cu prețul de jumătate, se schimbă într'acolo, că lucrătorii de câmp și de vii pe viitor numai atunci se pot folosi de favorul de a plăti pentru călătorie pe clasa a III-a prețul de jumătate, dacă vor călători cel mai puțin 10 împreună, respective dacă se solvește prețul redus cel puțin pentru 10 lucrători, și dacă vor dovedi prin „certificatul de lucrător“ (munkázolvány) proscris



de articolul de lege II. din 1898, că sînt în faptă lucrători de câmp și de vii.

Conform îndrumărilor date, direcțiunile căilor ferate se vor ține de această hotărîre cu începere din 15 Iunie c. n.

Totodată direcțiunile căilor ferate de stat și a celorlalte căi ferate din patrie au fost îndrumate a aduce această schimbare la cunoștința tuturor prin afișarea la loc potrivit a acestei dispozițiuni și au primit și îndeosebi îndrumarea să-i facă pe lucrători bătători de seamă, că fără de „certificatul de lucrător” nu se pot folosi de favor nici în casul, când s'ar prezenta (înștiința) spre călătorie deodată 30 sau mai mulți lucrători de câmp și de vii.

Prin „certificatul de lucrător”, lucrătorilor de câmp li-s'a făcut ușurință, încât sînt mîntuiți de cheltuelile și de osteneala ce o aveau cu căștigarea atestatului comunal.

Sibiu, 8 Iunie n. 1898.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu”.

D. Comșa, Victor Tordășianu,  
preș. secretar.

### Stropitoare pentru „Peronospora viticola”.

— Inonnoștiințare. —

Subscribul comitet este în plăcuta pozițiune de a pune la dispozițiunea membrilor „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului” în mod gratuit stropitoarea (tulumba, proașca) de *peronospora*, dăruită nouă de onorabila comisiune economică a comitatului Sibiului.

Doritorii să-și înainteze subscribului comitet cererile în scris, cu care ocaziune să se arete și timpul cât doresc a se folosi de stropitoare.

Spre orientare însemnăm și aci, că stropirea dintăiu a viței se face în Maiu a 2-a în Iunie, a 3-a în August și a 4-a în Septemvrie.

Sibiu, 7 Iunie n. 1898.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului”.

Dem. Comșa, Victor Tordășianu,  
president secretar.

### Din traista cu povețele.

— Răspunsuri. —

*Abonentului I. Chifa în L.* Pentru stropirea furnicilor se recomandă următoarele: se caută furnicarii, scormonindu-se și vîrsându-se peste ei zămă de tîbac sau de pelin, leșie tare în stare ferbinte, petrolu sau apă săpunată. Bun este și varul nestîns, peste care se stropește apă; acesta înferbîntându-se, parte nimicește furnicile cu ouă cu tot, parte le alungă. Se mai stropesc cu apă ferbinte, în care se topește multă *soda*, cum și prin un amestec de *potase* și zahar pisat. Se recomandă și aluatul acru sau drojdiile amestecate cu zahar topit sau sirup, cari, dându-se în vase, nimicesc furnicile în scurt timp. Folosește și stropirea cu *benzină* sau presărarea cu *naftalin*, amestecate cu *prav de insecte*. Furnicile de pădure, aduse și slobozite între cele de grădină, le sîrțică pe aceste și în grabă se fac și ele nevîzute. Mai este și un fel de cleiu de furnici, cu care se unge de jur împrejur partea din jos a pomilor; acest cleiu prinde furnicile, nelăsându-le a se sui pe pomi.

Pentru stîrpirea păduchilor de frunze și a altor insecte și vermi se recomandă extractul de leșie de tîbac (tutun), numit „*Thanaton*”, care se capătă la „*Magyar dohány kereskedelmi részvény társaság*” în Budapesta V. (Nagy korona-utca, 16 sz.) Extractul acesta se subțiază cu apă, la 1 chgr. 50 litre, în care se amestecă bine pentru-ca să se topească. Stropirea se poate face cu proașca pentru stropirea viței de viie atacată de *peronospora*, sau cu o cană de udat, sau și numai muind crenguțele în materia din vorbă; dar' totdeauna pe timp secetos. Extractul trebuie ținut într'un loc răcoros; altcum să strică împreună cu vasul de bleh, în care se vinde. Materia aceasta, fiind veninoasă, trebuie să grijim ca să nu ne primejduim sănătatea.

Mijloc mai simplu este a lua și într'o mână și în cealaltă câte o perie aspră, apucând între ele frunzele cu păduchi ale pomilor; în chipul acesta se nimicesc îngrabă și fără multe cheltueli aceste insecte stricicioase.

*T. T. în Pintic.* 1. Cafeaua „*Kathreiner*” se află în toate prăvăliile din orașe. 2. Pentru asigurări de tot soiul adresează-te la agentura băncii de asigurare *Transilvania* în Cluj și cere prospecte. Acolo vei afla ce dorești. 3. Oglinda nu știm să se mai poată rezol. 4. Epistole neplătite nu primim.

### Știri economice.

*Starea sîmînturilor.* Foile din România scriu următoarele: Starea sîmînturilor în întreaga țeară e bună. Grăul este reușit cam rar în cele mai multe județe din Muntenia, probabil din cauza lipsei de ploaie la epocă înfrățitului; în unele județe din Moldova însă este bine înfrățit, și peste tot este viguros ca vegetație. Sîmînturile de primăvară sînt excelente.

Cucuruzul, deși cam înapoiat puțin în vegetație, este cu toate acestea destul de viguros: prima sapă se dă deja.

Viile sînt frumoase, ele promet, pe cât se poate ști până acuma, o recoltă mijlocie. Pășunile și livezile sînt foarte bune.

*Tîrg de sîptemîndă.* Ministrul a dat concesiune, ca să se țină tîrg de sîptemîndă în *Avrig* (comit. Sibiului), în fiecare Sîmbătă.

*Faguri de vîndut.* Din *Zam* (comitatul Hunedoarei) ni-se scrie, că acolo, la *Ioanichie Berar*, june, se află de vîndut faguri, un fagur cestă 15 cr., dar' să pregătesc și în parte. Frații *Nicolae și Ioanichie Berar* sînt stupari harnici și de aceea recomandăm fagurii pregătiți de ei cu mașina.

*Sîmînturile în Pintic.* Din *Pinticul-săș.* (jurul Tecsei) ni-se scrie, că pe acolo grăul de toamnă este atât de slab, încât unii oameni l-au și păscut cu vitele. *Cucuruzul* promite a fi bun, dacă va fi căldură. *Ovîsul* asemenea e bun, dar' îi rod rădăcina vermi. În multe părți grănele sînt năpădite de buruieni.

## Teara-Noastră.

Descrierea Ardealului spre mează-noapte dela Mureș

de  
Silvescu Moldovan.

(Urmare).

Lupșa (cu părțile ei) este o comună fruntașe, cu 3948 locuitori Români și cu tîrguri de țeară vestite. Odinioară se afla aici prețură și scaunul unui protopopiat român. Ea este o comună foarte veche, despre existența căreia avem documente istorice. Astfel se știe, că pe la anul 1325 se afla aici un *czeziat* românesc din cele mai vechi, care la anul 1366 s'a prefăcut în domeniu feudal de cătră regele Ludovic I. dăruindu-se familiei române. *Cândea* (Kendeth), care avusese în stăpînire *czeziatul*.) Mai tîrziu, anume la anul 1487 aceste drepturi ale Lupșenilor au fost cassate. Din acest timp, am pute zice de mîrire al Lupșei, există și azi două monumente, cari au fost ridicate pe atunci. Este biserica gr-cat. din Lupșa-Mare, zidită din peatră și biserica mînăstirei, clădită din lemn. Anul zidirei celei dintăiu este 1421, ear' mînăstirea, unde se aflau odinioară și călugări, a fost clădită la 1429.\*\*) Ele sînt unele din cele mai vechi biserici românești din Ardeal.

Regiunea pe la Lupșa e foarte frumoasă. În aretul Lupșei-Mari, pe partea dreaptă a Arieșului, se înalță muntele *Mărgaia*, cu coama lungă, care se termină în un uriaș pîrete de stîncă, împins pe malul apei. De pe culmea acestei stînci pleșuve avem o privire frumoasă asupra ținutului Lupșei. Pe riu în sus în apropiere, vedem înălțându-se muntele *Stîrcu* și mai la o parte *Munceluşul*, apoi de cealaltă parte pe mal în jos se ridică soața *Mărgaiei*, *Mărgăița*. Despre aceasta se află la popor o tradiție. Se spune adevă, că în şinul stîncilor, cari alcătuiesc *Mărgăița*, s'ar afla comori mari și o cruce de aur, ascunse aici de un craiu în zilele din bătrîni, pe cari însă nimenea nu le poate scoate, de oare-ce sînt fermecate.

Pe la poalele *Mărgaiei* și *Mărgăiței* curge de vale Arieșul cu unde cristaline, ear' valea lui dincolo pe malul drept o mărginesc în șir, munții *Măgura-Dobre*, *Măgura-Păraielor*, *Dealul-lui-Mihailu*, *Certeje*, *Runcuri*, *Runcurele*, *Pripora* și mai departe de riu *Pleşul* etc.

În dosul acestora vedem în zarea depărtării extinzîndu-se coama lungă a *Muntelui-Mare*. Munții amintiți mai înainte sînt ramuri de ale acestui munte, resfirate spre valea Arieșului.

*Muntele-Mare* își are începutul de la *Bistra* și *Lupșa* și se estinde pe la isoarele rîului *Ierei*, resfirîndu-și brațele pe valea *Ierei* în jos și spre Arieș. El este un puternic colos de munte, cu coaste acoperite cu codri străvechi și cu poieni de pășunat. În întinderea lui nu găsim locuințe omenești, decât stănele și colibecele păstorilor. Coastele și văile lui în sîlbătăcia și singurătatea lor sînt impunătoare. Piscul cel mai însemnat este *Vîrful-Muntelui*, cu o înălțime de 1829 m. Altă înălțime mai însemnată este la *Dube*, spre meazăzi dela *Vîrful-Muntelui* și la care mai ușor putem ajunge dela *Lupșa*.

De pe culmea acestor piscuri avem o încântătoare priveliște, până în cele mai mari depărtări. Jur împrejur ni-se înfătoșează și ruri nesfîrșite de munți, ear' peste coamele lor privirea ne străbate departe înspre mijlocul Ardealului, la țeară.

\*) Documentul de donațiune se află la *Kemény-Vezi Memorialul* compus de comitetul reprezentanților aleg. rom. Ediția II. Sibiu 1883, pag. 61.

\*\*) *Vezi*: Șematismul clerului arhiepiscopesc metropolit gr-cat pe anul-1896 pag.



Asemenea priveliști largi și depărtate avem și de pe alte înălțimi ale Muntelui-Mare. Astfel este culmea *Neteda*, de unde se zărește câmpia Turzii și dincolo de ea munții hotarnici perduți în ceața depărtării. Pe *Neteda*, precum și pe alte piscuri și coaste al Muntelui-Mare adese-ori și prin luna Iunie trage câtă o boare rece, care te taie la față și te face să-ți stringi mantaua. Dar' de aceasta se nu ne mirăm, căci dacă vom cerceta coastele de munți, ce se extind spre răsărit dela *Neteda*, vom da și pe la mijlocul verei de zăpadă nemețită, adunată de vânturile ernei în nepretinoasa curmătură *Rîpa Nemețului*.

De Muntele-Mare este legată amintirea lui *Pintea-viteazul*, care a haiducit odinioară prin aceste părți. Dela *Neteda* ceva mai spre meazănoapte culmea muntelui e împodobită cu o mare lespede de peatră, în formă de patrunghiu. Lespedea e așezată pe stâlpi de peatră, ca o masă, ear' în juru-i sînt câțiva bolovani, cari țin locul scaunelor. Aceste petri să numesc *Masa lui Pintea*, sau și numai *Masă*. Din bătrâni a rămas vorba, că masa aceasta, așa cum se află azi, a fost așezată pe culmea muntelui de 7 voinici de-ai lui *Pintea-viteazul*, ca el să aibă unde ospăta cu soții sei în mijlocul codrilor.

Timpu, când a trăit *Pintea-viteazul* nu se știe, dar' se spune, că el și-a tras obârșia din comuna *Ocolişul-Mare* și a fost un viteaz fără păreche pe vremea lui. Glonțul de pușcă nu-l prindea, de oare-ce o babă vrăjitoare care l-a fost moașe, l-a fermecat la naștere. Numai în un singur loc puteai să-l rănești și acesta era la gât dinainte (mărul lui Adam).

Când a ajuns *Pintea* holteiu și-a luat calea spre codru, unde s'a însoțit cu alți voinici, cari în curînd l-au ales de căpitan, recunoscîndu-i vitejia. De aci înainte domni străini, apăsătorii poporului, tremurau și numai la auzul numelui lui *Pintea*. Vestea despre vitejia lui a ajuns — așa spun bătrânii — până la împăratul, care de câte-ori era strimtorat de dușmani, îl chema în ajutor. Dar' pe cât era el de iubit de popor, între care împărția averile domnilor, și pe cât de mult era prețuit de cătră împăratul, tot atât, ba mai mult era urgisit din partea domnilor, cari căutau fel de fel de prilejuri și curse spre a-l răpune. În sfîrșit și-au ajuns scopul prin mijlocirea unui vînzător.

Între voinicii lui *Pintea* numai unul singur știa despre secretul lui *Pintea*, că unde îl prinde glonțul. Acest secret îl aflase vînzătorul, pe care *Pintea* îl iubea mult, chiar din gura căpitanului. El vîndu taina domnilor în schimbul făgăduelii, că dacă va împușca pe *Pintea* îl vor înzestra cu câteva sate cu iobagi, îi vor da bani cu ferdela și pe cea mai frumoasă din ficele lor de nevastă. Și vînzătorul și-a împlinit făgăduiala, a pușcat pe *Pintea*, după-cum spune tradiția, în oraș la *Oradea-Mare*. Domni înșe în loc să-i deie cele făgăduite, i-au tras un glonț în cap, ca unui vînzător nemernic.

Poporul a deplîns multă vreme moartea lui *Pintea*, ear' domni au trebuit să deie despăgubire împăratului câteva ferdele de galbini pentru-că au stîns vieța lui *Pintea-viteazul*.\*

(Va urma).

\*) Din spusele poporului, care locuiește împrejurul Muntelui-Mare n'am putut afla, că oare *Pintea-viteazul*, despre care este vorba aci, e identic cu *Pintea-Viteazul*, de naștere din *Măgoșia*, (comit. Solnoc-Dăbâca) sau a fost un alt voinic, cu același nume. Poate să fie aceeași persoană, de oare-ce *Pintea* dela *Măgoșia* a fost cunoscut de popor până prin mijlocul Ardealului. În acest caz tradiția confundă *Baia-Mare*, cu *Oradea-Mare*, de oare-ce *Pintea* din *Măgoșia* a fost omorît în luptă la *Baia-Mare*, la 1703. Tradiția despre *Pintea* din Muntele-Mare mi-a comunicat-o dl *Elisciu Mezei*, din *Ocolişul-Mare*.

## CRONICĂ.

*Asociațiunea națională aradână.* Duminică s'a ținut în Arad adunarea generală a *Asociațiunii naționale aradâne*. Adunarea a fost destul de bine cercetată, luînd parte și câțiva membri din provincă. Președintele *Asociațiunii*, P. S. Sa dl episcop *Meșianu*, fiind cam bolnav, adunarea a fost prezidată de dl vicepreședinte, protosincelul *Hamboc*. În cuvîntul său de deschidere, președintele arată importanța societăților culturale și spune, că *Asociațiunea națională aradână*, după toate greutățile ce a trebuit să le îndure, s'a întărit și face progrese îmbucurătoare. În raportul direcțiunii se constată, că peste an s'au ținut 7 ședințe și s'au înscris 27 membri noi; biblioteca s'a mărit cu 683 opuri.

Raportul se ia la cunoștință. „Victoria” a pus la dispoziția *Asociațiunii* suma de 200 fl. pentru scopuri culturale.

Casșarul dl *Sava Raicu* cotește raportul despre starea casșei. Fondul s'a mărit și banii (6474 fl.) sînt depuși la băncile „Victoria” și „Albina”.

Bibliotecarul dl *Petroviciu*, cotește raportul despre starea bibliotecii. Amintește cu mulțumire despre donațiunea (395 opuri) a crezilor mult regretatului Dr. *George Popa*.

S'au deschis apoi discuții generale. Mai mult s'a discutat propunerea dlui *Parcariu*, care dorește ca *Asociațiunea* să deie anual 150 fl. drept premiu de încurajare elevilor buni și învățătorilor cari se disting pe terecul economic, fie prin scrierile lor, fie prin activitatea în viața practică. Propunerea s'a primit.

S'au examinat toate socotelile cari s'au aflat în bună rînduială.

S'a făcut apoi nouă alegere de membri în direcțiune. Sînt aleși cu aclamație:

Director I. dl *P. Truța*, director II. dl *V. Mangra*, secretar Dr. *G. Proca*, casșar *Sava Raicu*, controlor *Iuliu Herbai*, econom *Ioan Ștefanuș*, șic. Dr. *Ioan Suciu*, ear' membri: d-nii *I. Beleş* (deputat), *R. Ciorogar*, Dr. *N. Oncu*, *Ignatie Pap*, Dr. *Stefan C. Pop*, *Rusu-Șirianu*, *George Parcariu*, *Iosif Moldovan*, *M. Veliciu*, Dr. *G. Vuia*, *Vajian* și *I. Petran*.

„Magyar nevet!” Sub acest titlu publică toate foile ungurești circularul primarului *Budapestei*, dat în favorul maghiarizării de nume. Se știe, că *Halmos* (primarul de azi al capitalei maghiare), a fost nu de mult un modest funcționar, cu numele *Haberhauer*. Petiția cu timbru de cinci pițule și poate și alte merite patriotice l-au ridicat la treapta de primar. Acum din înălțimea sa și cu îngâmfarea unui veritabil Ungur reacearcă prin circular pe toți funcționarii și amployații *Budapestei*, ca să-și maghiarizeze numele.

Între altele spune în circular, că află pe prisos să mai desvoalte însemnătatea salutară și îndreptățirile maghiarizării de nume din punct de vedere național, pentru-că numai prejudețiile și micile preocupări pot considera ca jertfă, ceea-ce după opinia (justă) publică este datorința patriotică (!).

În forma aceasta e compus întreg circularul. Noi înșe trebuie să tragem la

îndoială și sinceritatea lui *Halmos*, și îndreptățirea lui. Întăiu, el vrea să-și câștige imitatori. A doua, el e nedrept, pentru-că în schimbul maghiarizării nu oferă măcar o avansare fiecărui imitator!

Oficer român în războiul ispano-american. Aflăm, că dl sublocotenent *Cornel Beu*, dela reg. 93, fiul fostului notar din *Tilișca* (lângă *Seliște*) a intrat în armata spaniolă, și a plecat deja de mai mult timp peste ocean, cu destinație, ca să iee parte la război în *Cuba*. Înainte de plecare din patrie oficerul român a scris din *Triest* o scrisoare pîtrunzătoare unui amic al seu din jurul *Sibiului*.

Din *Torontal* ni-se scrie: „Hramul bisericii în comuna *Bobda* (comit. *Torontal*) s'a ținut în zilele pe *Roma*ii. În această zi de mare însemnătate pentru poporul credincios din *Bobda*, domnul învățător *Iuliu Patic*, ca de obicei și de astă-dată a produs cu tinerii sei elevi, în formă de piese teatrale, „*Patimile, Moartea și Învierea Domnului Isus Christos*”. Piesele au fost preluate de tot bine; elevii au mai cântat în 2 și 3 voci mai multe cântări de mare importanță pentru noi *Români*.

Afară de micii elevi au cântat mai multe cântări și tenoristul *Petru Cărăbași*, student, cu domnul *Iuliu Patic*.

De încheiere domnul student *Petru Cărăbași* în numele micilor elevi a ținut o vorbire de mulțumită pentru bunăvoința arătată de domni cari i-au cercetat.

Domnul învățător *Iuliu Patic* a câștigat mulțumirea și îndestularea tuturor domnilor, cari au fost de față

O înmormîntare. Din *Tîrnova* ni-se scrie: *Milostival* și de tot împrejurul cunoscut *Ianoș Târșiu Pera*, din comuna *Apadia*, răposând a fost înmormîntat Luni a doua zi de *Rosalii*. La dorința lui ceremonia funebrelă s'a săvîrșit prin trei preoți: *Ioan Muntean*, preotul *Ohabei* și *Apadiei*, *Ioachim Crișan* din *Zorlențul-mare*, și *Ieronim Pascu*, preotul *Tîrnovei*.

A fost una dintre îngropăciunile cele mai frumoase ce s'a putut vedea în jurul acesta. Cîntările funebrale au fost executate cu mare succes din partea tinerilor școlari și a corului adult din *Tîrnova* în fața celor din *Zorlențul-mare* și *Dălinești*. Vorbirea a fost rostită de cătră preotul *Tîrnovei* *Ieronim Pascu*, astfel căt din ochii numărului public aproape al întregii comune a stors lacrimi.

*Ioan Voina*, croitor.

Harță și sânge. Gendarmii din *Ungaria* sînt zeloși în a vîrsa sânge. Asta ni-o dovedesc faptele lor săngeroase săvîrșite aproape zi de zi.

Lucrătorii din *Balmaz-Ujváros* (*Ungaria*) au înscenat Duminică demonstrație contra arendatorilor, cari au angajat la lucru câmpului lucrători străini. Din demonstrație s'a iscat turburare formală, căci gendarmii și-au arătat și acolo vitejia. Din lupta ce s'a născut apoi între lucrători și gendarmi, au rămas carăși morți și răniți de arma nemiloasă a gendarmilor. Mai mulți oameni au fost grav răniți de gloanțele gendarmereștii, ear' doi lucrători au rămas morți la fața locului.

**Dr. Ioan Ciocan** fostul director al gimnasiului din *Năsăud*, a fost denumit profesor universitar în Budapesta, pentru catedra limbii și literaturii române, catedră vacantă în urma regretatului Al. Roman.

**Conscrierea alegătorilor.** Comisiunile exmise spre a compune listele electorale pe anul 1899 și-au sfârșit lucrările pretutindenea. Ele însă au procedat cu totul arbitrar ca întotdeauna sub sistemul liberal. Toate ziarurile opoziționale vestesc, că contribuabilii cu drept de vot electoral au fost decimați.

Facem deci atenți pe toți alegătorii Români cu drept, să caute a se convinge dacă au fost introduși în listă, ori ba?

Dacă li-s'a făcut nedreptate să reclameze în termenul prescrist. Dreptul electoral e cel mai frumos drept cetățenesc. Să nu lăsăm a ni-se răpi, chiar nici atunci, când nu *facem us* de el.

**Jidani sub acuză.** Locuitorii din comitatele Timiș și Torontal sigur vor primi cu bucurie știrea, că lipitoarele și usurarii, Jidanul Löwy din Cubin (com. Timiș) cu alți soți ai lui vor fi puși sub acuză, de către tribunalul din Biserica-albă. Lipitoarele aceste plăteau oamenilor lipsiți 5 fl. pentru o mașină metrică de grâu, totodată iscăleau cu bieții oameni câte un cambiu neumplut și un contract prin care oamenii se obligau, ca la secere să reîntoarcă grâul. Oamenii se țineau de tocmeală și grâul cel dintâiu secerat mergea în mâinile lighioanelor jidani. De obicei acestia nu se îndestuleau numai cu atâtă și pe baza cambiului li mai băgau și în piră pe bieții oameni. Acest mod barbar de manipulație jidovească, a dus pe mulți țărani la ruină.

**Cununii vecinice.** Precum aflăm, comitetul „Reuniunii sodalilor români din Sibiu” în ședința sa din urmă a luat act de darul cu 3 fl., făcut de presidentul Reuniunii dl *Victor Tordășianu*, fondului vâduvelor și orfanilor meșterilor români din Sibiu, din prilejul trecerii la cele vecinice a protopopului Dr. Nicolae Maier din Seliște. Starea acestui fond arată azi suma de 42 fl. 80 cr.

**Ploa.** Marți, săptămâna trecută pe la orele 4 și jum. după amiază, a căzut asupra capitalei București o ploaie torențială, însoțită de grindină. Ploaia a durat, cu mici întreruperi, până seara. Apa a pătruns în mai multe case și pivnițe.

În jurul capitalei ploaia a fost și mai puternică. Grindina era mare cât ouăle de porumb.

Rîul Dâmbovița a eșit din alvia sa de jos și venise așa de mare, că trecuse aproape cu totul peste fântânile de peatră de pe malul de jos al Dâmboviței.

**S'a pierdut** pe tren, dela Orăștie până la Cut, un pieptar, în preț de 5—6 fl.

Pieptarul l-a găsit *Gajia Dănilă* din Costești (posta Orăștie), care ne face cunoscut că pieptarul se află la dînsul, de unde proprietarul îl poate lua.

**Răscoala din Italia.** Știri venite din Milano anunță, că starea revoluționară a zilelor trecute s'a îmbunătățit într'atâta, că ridicarea statarului se va face în câteva zile. E dovedit acum cu scrisori oficioase, că răscoala din Milano au făcut-o conjurații, acțiunea pregătirilor răscoalei dezvoltându-se însă prea cu pripa, s'a descoperit totul înainte de vreme.

Locuitorii din Milano s'au fost de credință, că miliția va lucra împreună cu răscoala și pentru acest scop au adunat foarte multe arme și revolve. S'a dovedit și aceea, că deregătorii trenurilor voiau să facă grevă generală. Din această cauză și ca să suprimăm acum ori-ce mișcare dăunătoare statului și liniștii restabilite, vor aplica la stațiuni și soldați, cari au oare-care cunoștințe pe acest teren. Acestia vor fi paza și siguranța autorităților.

Peste 800 de răscoalați sânt încă tot prinși. Mai aspru vor fi pedepsiți deputații și ziaristii, cari au luat parte la organizarea răscoalei.

**Fericire și moarte.** O tragică și mișcătoare catastrofă s'a întâmplat de curând în Viena, cu prilejul unei nunți. Un deregător și o femeie, de ani de zile își nutriau dragoste, dar' căsătoria lor a fost cu neputință până acum Mercuri. După cununie, mirii și oaspeții erau în cea mai mare veselie, când deodată un țipet dureros al miresei întrerupt veselia. De fericită ce s'a simțit biata mireasă, a fost lovită de apoplexie (gută) drept în inimă și a murit la moment.

## Loc deschis. \*)

Producțiunea „Reuniunii sodalilor români din Sibiu”.

### Mulțumită publică.

Ne împlinim o plăcută datorie exprimând și pe această cale recunoștința și mulțumitele „Reuniunii sodalilor români din Sibiu” tuturor celor-ce au contribuit la buna reușită a concertului, împreună cu teatru și joc, aranjat de noi la 21 Mai c. n., din al cărui venit curat o parte s'a destinat fondului *exposiției industriale*, ce intenționăm a aranja în toamna anului curent și îndeosebi:

a) harnicilor coriști, în frunte cu neobositul dirigent, învățătorul școlii noastre de aplicație dl *Candid Popa*, ajutat de brava grupă a clericilor din seminarul „Andreian”,  
b) zeloșilor diletanți, ajutați de regisorul dl *Emanuil Șuiga*, cleric;

c) marimonioșilor suprasolvenți: *Mihail Hager*, proprietarul restaurantului „Stadtpark”, care a binevoit a solvi peste prețul de intrare 4 fl.; protopresbiter *Nicolae Ivan*, as. con., cu 1 fl. 20 cr.; Dr. *Nicolae Șerban de Voilă*, adv. și deputatul dietal, *Nicolae Stănilă*, practicant la tribunalul reg., Dr. *Elie Cristea*, redactor și secretar consistorial, cu câte 1 fl.; *Ioan Simțion*, librar, *Pavel Hango*, presbiter, cu câte 70 cr.; Dem. *Cunțan*, profesor seminarial, T. Orlea, *Ioan Șut* și *Pavel Cotoș*, funcționari consistoriali, cu câte 60 cr.; d-șoara *Victoria Nicula* (Slimnic), *Köleze Lajos*, măiestru lăcătar, *Ioan Broju*, capelan c. r. militar, cu câte 50 cr.; doamnele: *Pompilia Ghișoiu*, *Victoria Henteș* (Ocna), *Lucreția Butnariu* (Sibiu), *I. Gârbacea*, proprietar, *Demetriu Câmpian*, arhivar consistorial, Dr. *Elia Dăianu*, director, *Silvestru Moldovan*, redactor, cu câte 40 cr.; *Constantin Pop*, funcționar de bancă, *Ioan Bonfert*, ospătar, *George Nicula*, mașinist, Dr. *Ioan Stroia*, profesor seminarial, Dr. *V. Bologa*, director, *Constantin Dragoș*, măiestru păpucar, Dr. *Cornel V. Diaconovich*, secretar de bancă, Dr. *Liviu de Lemény*, asesor consistorial, *Simeon Florea*, călă de boltă, *Nicolae Gogan*, comptabil și *Vasile Ban*, proprietar, cu câte 20 cr.;

d) Ilustrității Sale domnului *Nicolae Popea*, episcopul Caransebeșului, care s'a îndurat a ne trimite 5 fl.; stimabililor domni: *Vasile Pop de Harșan*, avocat, *Gustav Mätz*,

\*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta redacția nu grămește răspunderea.

arhitect și Dr. *Ilie Beu*, medic, pentru oferta, de câte 1 fl.

Din venitul curat 10 fl. s'au administrat fondului *exposiției industriale*.

Din ședința comitetului „Reuniunii sodalilor români din Sibiu”, ținută la 26 Mai c. n. 1898.

*Victor Tordășianu*, preș.  
*George Poponea*, notar.

## Dăruiți pe seama sfintei biserici.

Mai mulți credincioși din *Elisabetopole*, (Ibașfalău) îndemnați de simțul de pietate și de zel creștinesc au concurs în decursul anului trecut și curent cu darurile lor la înfrumșetarea sfintei noastre biserici, anume:

Dl *Anton Ostian*, executor cu stimată doamnă *Ana*, au dăruit un policandru în preț de 40 fl. Confratele nostru *Nonic Dăian*, măcelar și soția sa *Raveca* au dăruit un rînd de ornate în preț de 25 fl.

*Vasile Buda* și soția sa *Rebi* au dăruit o toacă de oțel în preț de 10 fl. *Răduțiu Balgărăzan* și soția sa *Paraschiva* au dăruit un policandru în preț de 16 fl.

*George Dragolea* a cumpărat o evanghelie în preț de 12 fl. și un postav pe dinaintea prestolului în preț de 5 fl.

*Nonic Leorințiu* al lui *Stefan* a dăruit icoana înmormântării dlui nostru *Isus Christos* în preț de 5 fl. *Nicolae Săncu* a dăruit două icoane frumoase în preț de 5 fl. *Ana Silimon* a dăruit un stichir în preț de 5 fl.

La cumpărarea sfintei cărți „Triodul” a contribuit următorii:

*Ioan Dragolea*, preot 2 fl.; *Fetru Tentea*, cantor 2 fl.; *Nonic Săncu*, econom 2 florini; *Vasile Leorințiu*, episcop 2 fl.; *Vasile Bumba* 2 fl.; *Nonic Dăian* 2 fl.; *Ghiță Dăian*, junior 2 fl.; *Chișor Săncu* 2 fl.; T. *Crișan* 2 fl.; *Dumitru Leorințiu* 2 fl.; *Dumitru Săncu* 2 fl.; *Nicolae Vișelar* 2 fl.; *Nic. Săncu* 2 fl.;

Să dea Dumnezeu, ca jertfa adusă de numiții credincioși pe altarul sfintei biserici, să fie bine primită, și Domnul să le răsplătească însușit și înmiiit, prin sănătate și viață îndelungată.

Elisabetopole, în 20 Mai 1898.

*Ioan Dragolea*,  
preot gr-or.

## R Î S.

### Răspuns potrivit.

— Auzi, bade, care drum merge la oraș?

— ... (badea nu aude).

— Ei, bade, nu auzi, care drum merge la oraș?

— Ce zici?

— Care drum merge la oraș?

— Măne va fi țîrg de săptămînd.

— Nu întreb eu de țîrg, ci care drum merge la oraș?

— Tot drept și câteva cărnituri!

Împărt. de G. Răsădeanu Șeitineanul.

### POSTA REDACȚIEI.

F. A. în M. Ne pare rău, dar' nici poeziile trimise nu le putem publica. Azi vile retrimitem excepțional.

Abonent nr. 9494 (Gurahonț). În Arad sînt bănci de asigurare, la care poți să-ți asiguri grăul. Întrebă acolo după numele vre-unuia.

Abonent nr. 1147. Recurează decisiul, căci nu poți pierde nimic, numai câștiga.

Pentru redacție și editură responsabil: *Andrei Baltes*.  
Proprietar: Pentru „Tipografia” societate pe acțiuni: *V. H. Dressnandt*.



## Călimdarul săptămânei.

Zilele	Călimdarul vechiu		Călimd. nou		Soarele	
	Dumineca a 2-a d. Ros., gl. 1, sft. 2.				reș.	ap.
Dum.	7 Muc. Teodot	19 Iuliana	4	8	7	57
Luni	8 Muc. Teodor Strat.	20 Laura	4	8	7	57
Mărti	9 Chiril Alexandr.	21 Aloisiu	4	8	7	57
Merc.	10 S. M. Timoteiu	22 Paulin	4	8	7	57
Joi	11 S.A.A. Bart. și Varn.	23 Edeltrud	4	8	7	57
Vineri	12 C. P. Onufrie c. m.	24 Ioan Botez.	4	8	7	57
Sâmb.	13 Mța Achilina	25 Prosper	4	8	7	57

Tirgurile din săptămâna viitoare după căl. vechiu.

**Luni, 8 pând Mercuri, 10 Iunie:** Feriház.

**Joi, 11 Iunie:** Dobra, Panticou, Șintereag.

**Vineri, 12 Iunie:** Carțfalău, Gârceiu (Görcaș), Macfalău, Racoșul-inferior, Șeica-mică, Sighișoara, Turda, Vințul-inferior.

**Sâmbătă, 13 Iunie:** Rodna-veche, Șimleul-Sălagiului.

**Duminecă, 14 Iunie:** Crispatac.

**Hârtie**

pentru  
scrierea de model la examen  
**(Propise)**

se află de vânzare la  
„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.  
100 bucăți 65 cr.


La „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu se află de vânzare opul prelat și publicat de „Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român“

## POVEȘTI DIN POPOR

adunate de

**Ioan Pop-Retegeanu.**

Acest op, care se extinde pe 216 pagini, cuprinzând cele mai frumoase povești și la urmă o însemnare a provincialismelor, costă numai 50 cr. plus 10 cr. porto.



Cele mai nobile  
**Vinuri de pe colinele Ardealului**  
(curate) [1054] 16-20  
din vestitele pivnițe ale lui  
**IOSIF B. TEUTSCH**  
în Sighișoara,  
se pot căpeta în Sibiu la **JOHANN BILLES.**

Benzinul este liber de dare în aplicarea industrială și la economia de câmp!

**Langen & Wolf,**  
fabrică de motori cu gaz  
Viena, X., Laxenburgerstrasse 53,  
recomandă renumitele în toată lumea

**motore originale „Otto“**  
pentru gaz și benzin. Excelent de potrivite pentru ori-ce industrie. Cea mai mică consumație de gaz și material combustibil față cu alte construcțiuni.

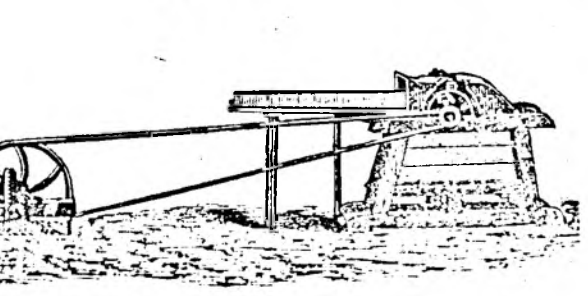
**Locomobile cu benzin „Otto“**  
recunoscută ca cea mai bună și mai ieftină putere motorică pentru ori-ce economie.

**Nici mașinist, nici schintei, nici pericol de foc, totdeauna gata de pornit!**

Desemnuri, prospecte și proiecte de spese gratis!

Representanți pentru Ardeal: [900] 8-12  
**Theil & Freyler în Sibiu.**

Intemeiat la 1857.

**Andrieu Török,**  
fabrică de mașini agricole în Sibiu, Jungenwaldstrasse nr. 1,  
(Poarta Clisădiei),

recomandă p. t. publicului marele seu magazin de tot felul de mașini agricole, anumit:

Mașini de trierat purtate cu mâna și de cai, cel mai nou sistem, mașini de trierat și curățit (ales) purtate de cai, vapori sau motori, mașini de ales grâu în 4 mărimi deosebite, triere, în 10 mărimi și calități, teascuri pentru olein și mașini pentru tescuit sămënța de olein, stropitori contra peronosporiei sistem Vermorel, ieftine și de un fabricat excelent, diferite feluri de pluguri, mașini de sămënat, de sfărmit cucuruzul etc.

Representanța renumitelor fabrici de motori cu benzin și petrolu, precum coase „garanție“.

**Noutate:** Mori patent „Simplex“ și „Original“, purtate de cai ori motori. Aceste mori macină sau răjnesc (urluesc) grâu, orz și cucuruz în diferite finețe, după plac. Cea mai bună și mai ieftină moară a timpului.

**Să se ceară liste de prețuri, cari se trimit gratis și franco.**

Prețuri ieftine, culante condițiuni de plătire. [707] 8-22

**Reparaturi de mașini se primesc și se execută prompt și ieftin sub garanție.**

Mașini de unelte pentru fauri și iacătari.

Cea mai mare garanție pentru mașinile mele.

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

A eșit de sub tipar:

## Insoțirile de credit

impregnate cu

Insoțiri de consum, de vânzare, de vile, de lăptări etc. și instrucțiunile trebuincioase.

## Îndreptare practică

pentru

înființarea și conducerea de astfel de însoțiri

de

**F. W. RAIFFEISEN.**

Edițiunea a V-a

Traducere autorizată de

**Dr. Aurel Brote,**

directorul băncii gen. de asigurare m. „Transilvania“

EDITURA

„Reuniunii rom. de agricultură din comitatul Sibiiului“.

(280 pagini mari).

Cartea costă 80 cr. (cu porto postal 90 cr. recomandată 1 fl.) și se poate cumpăra dela

„Tipografia“,

soc. pe acțiuni în Sibiu.

A apărut și se află de vânzare la Librăria „Tipografiei“, societate pe acțiuni în Sibiu:

## Lupta pentru drept

de

**Dr. Rudolf de Jhering**

traducere

de

**Teodor V. Păcățian.**

Prețul 1 fl. v. a.

Această carte ar trebui să o citească și studieze

fiecare Român,

luptător pentru

dreptul național.

A apărut la

„Tipografia“, soc. pe acțiuni în Sibiu

## Cartea

## Stuparilor

## săteni

de

**Romul Simu, învățător.**

Cu mai multe ilustrațiuni în text.

Editura și proprietatea

„Reuniunii rom. de agricultură din comitatul Sibiiului“

Prețul 35 cr. plus portul postal.

Reuniunea agricolă prin edarea acestei cărți folositoare a umplut un gol adânc simțit în literatura stupăritului. Broșura este scrisă de un fruntaș învățător, stupar priceput. Ea tratează pe scurt tot de ce are trebuință un stupar. Se recomandă cu deosebire ca premii pentru școlile noastre de tot soiul.

Se vinde la

„Tipografia“,

societate pe acțiuni în Sibiu.

Pentru „Tipografia“, societate pe acțiuni: V. H. Dressnandt.

## „ARIEȘANA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII,

înființată de 11 ani

în Turda (Torda), comitatul Turda-Arieș (Aranyostorda).

1. Primește depunerile spre fructificare, atât dela particulari, cât și dela corporațiuni cu 6%, dacă banii depuși nu se scot în timp de un an, sau în timp și mai îndelungat, solvînd în cazul acesta institutul și darea erarială după depuneri. Pentru depunerile făcute pe timp mai scurt sau nedeterminat încă se dau 6%, dar' darea erarială are să o solvească deponentul.

Depuneri până la suma de 100 fl. se pot ridica ori-când. Sume mai mari sînt de a se însinua spre abzicere prealabil și anumit, sume: dela 100 până la 500 fl. cu 15 zile, dela 500 până la 1000 fl. cu 30 zile, și dela 1000 până la 2000 fl. cu 45 zile înainte. Permițînd starea cassei, depunerile se răsplătesc îndată și fără abzicere. Depuneri și ridicări se pot face și prin postă și se resoală cu reînțoarcerea ei.

2. Acoardă credit pe lângă cambii și obligațiuni cu cavenți.

3. Dă împrumuturi pe lângă siguranță hipotecară și pe efecte.

4. Acoardă credite fixe pe lângă intabulare pe realități și case.

5. Și cumpără spre scopul plasării efecte publice, pe cari în cas de lipsă le poate lombarda.

Turda, în 21 Aprilie 1898.

[1019] 17—60

În numele direcțiunii:

**Iuliu Bardosy, președinte.**

**Ioan Mesaroș, vicepreședinte.**

## Fabrică de săpunuri fine în Orlat.

Nu e încă destul de cunoscut, că în țeara noastră este o fabrică, fabrica chimică a domnului

[624] 14—42

**Dr. H. Schielbach în Orlat,**

care se ocupă cu fabricarea săpunului de toaletă și de parfumerii și produce numai marfă curată, care se poate compara cu ori-ce altă concurență. De aceea

**e de mare preț**

dacă p. t. publicul face o încercare și se convinge de bunătatea acestor fabricate. Săpunurile de toaletă sînt, în urma compoziției lor, foarte fine și binefăcătoare pentru piele. Se pot cumpăra din cele mai multe localuri de boltă ale Sibiiului.

Pentru cei-ce se interesează e de însemnat, că la librăria „Tribunei“ este expusă pentru comercianții din afară o colecțiune de mustre de săpunuri dela Orlat.

Semnul

C. F. J.

Semnul

C. F. J.



## Coase din oțel vërsat Tiegel

sub garanța pentru calitate excelentă.

Lungimea	75	80	85	90 cm.
1 bucată	—80	—80	1.—	1.—

Fiecare coasă cumpărată sub garanța dela mine, care nu corăspunde, se ia îndărăt, respective se schimbă, chiar și dacă a fost folosită.

La cumpărare de 10 bucăți de coase deodată, una se dă gratis.

În un pachet de 5 chlg., după lungimea coaselor, întră 6—8 bucăți, la care se se alătore portul postal dimpreună cu timbrul de fracht și provisiunea de rambursă câte 27 cr. în depărtarea zonei prime și 42 cr. în toate celelalte zone. [1225] 3—

Cute pentru ascuțit coasa

dela fl. —.06 până fl. —.35.

**Carol F. Jickeli în Sibiu.**

Pentru tipar responsabil Iosif Marschall.